

Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 01.12.2023 09:00

Sted: Norskogbygda, Folkvang

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.

på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 23.11.2023

For leder i Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027, Jan Eirik Krey

Saksliste

Saker til behandling

58/23 Sak EI-58/23 Godkjenning innkalling/saksliste	3
59/23 Sak EI-59/23 Godkjenning av protokoll fra 6.10.23	4
60/23 Sak EI-60/23 Orientering	16
61/23 Sak EI-61/23 Forvaltningsrevisjon i SØIR IKS	17
62/23 Sak EI-62/23 Kontrollutvalgets møtekalender 2024	57
63/23 Sak EI-63/23 Velkommen til nytt kontrollutvalg	60
64/23 Sak EI-64/23 Kontrollutvalgets hjelpere	61
65/23 Sak EI-65/23 Påmelding kontrollutvalgskonferanse Gardermoen	63
66/23 Sak EI-66/23 Kontrollutvalgets årsplan 2024	64
67/23 Sak EI-67/23 Eventuelt	74
68/23 Sak EI-68/23 Referater og orienteringer	75
69/23 Sak EI-69/23 Referatsaker	87

Arkivsak-dok. 21/00139-57
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-58/23 GODKJENNING INNKALLING/SAKSLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00139-58
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-59/23 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 6.10.23

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 6.10.23 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 6.10.23

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023

Dato: 06.10.2023 Kl. 09:00 – 11:30
Sted: Sørskogbygda, Folkvang
Arkivsak: 21/00005

Tilstede: Ole Kristian Solberg (Senterpartiet-KS), Jan Eirik Krey (H), Siv Lena Birkheim (H), Rune Rindalsholt (Fremskrittspartiet-KS), Britt Weium (Ap)

**Møtende
varamedlemmer:**

Forfall:

Andre: Assisterende kommunedirektør Aasmund Hagen sak 52/23, sektorsjef barnehage Lena Haugseth sak 52/23, daglig leder Revisjon Øst IKS Morten A. Birkelid

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
50/23	21/00139-53	Sak EI-50/23 Godkjenning av innkalling/saksliste	3
51/23	21/00139-54	Sak EI-51/23 Godkjenning av protokoll fra 8.9.23	4
52/23	21/00039-34	Sak EI-52/23 Orientering fra kommunedirektøren	5
53/23	21/00129-54	Sak EI-53/23 Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2024	6
54/23	21/00031-7	Sak EI-54/23 Budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet 2024	7

55/23	21/00033-42	Sak EI-55/23 Eventuelt	8
56/23	21/00041-64	Sak EI-56/23 Referater og orienteringer	9
57/23	21/00041-65	Sak EI-57/23 Referatsaker	10

06.10.2023

Ole Kristian Solberg

Saker til behandling

Sak EI-50/23 Godkjenning av innkalling/saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	50/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Innkalling/saksliste godkjennes

[Lagre]

Sak EI-51/23 Godkjenning av protokoll fra 8.9.23

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	51/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 8.9.23 godkjennes

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 8.9.23 godkjennes

[Lagre]

Sak EI-52/23 Orientering fra kommunedirektøren

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	52/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

Møtebehandling

Kommunedirektøren er invitert i dagens møte for å gi tilbakemelding på tiltak som er gjort i revisjonens anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Tiltak for å forhindre barnefattigdom». Ass.kommunedirektør og sektorsjef barnehage møtte i kommunedirektørens fravær.

Revisjonens anbefalinger i rapporten var:

Elverum kommune bør:

- sørge for at tjenestene har en overordnet oversikt over barn i lavinntektsfamilier, og at tjenestene fanger opp disse barna.
- vurdere å utforme helhetlige handlingsplaner om barn og unges oppvekst, som også inkluderer tiltak mot barnefattigdom. Planen/planene bør synliggjøre konkrete tiltak som finnes i kommunen, og beskrive hvordan kommunen skal gå frem for å etablere nye tiltak.
- fortsette arbeidet med å samordne tjenestene og forbedre tverrfaglig samarbeid, inkludert å formalisere samarbeid i rutiner og retningslinjer der hvor dette mangler, og sørge for implementering og oppfølging av disse.
- utvikle samarbeidet med frivilligheten videre, og samtidig vurdere behovet for en frivillighets-koordinator, da dette vil gjøre det enklere å koordinere dialogen med frivilligheten.

Sektorsjef barnehage presenterte punkt for punkt hva kommunen jobber med for å følge opp revisjonens anbefalinger. Ass.kommunedirektør supplerte.

Utvalgets medlemmer hadde anledning til å stille spørsmål etter presentasjonen.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

[Lagre]

Sak EI-53/23 Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	53/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2024 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2024

Møtebehandling

Morten A. Birkelid presenterte oppdragsavtalen.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2024 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2024

[Lagre]

Sak EI-54/23 Budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	54/23

Forslag til vedtak/innstilling:

- Vedlagt budsjett med en ramme på kr 2 981 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Elverum kommune 2024.
- Forslaget følger formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Elverum kommune 2024.

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet anet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig.

Vedtak

- Vedlagt budsjett med en ramme på kr 2 981 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Elverum kommune 2024.
- Forslaget følger formannskapetets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Elverum kommune 2024.

[Lagre]

Sak EI-55/23 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	55/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Møtebehandling

Forslag fra kontrollutvalget:

Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt

Votering

Forslag fra kontrollutvalget enstemmig vedtatt

Vedtak

Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt
[Lagre]

Sak EI-56/23 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	56/23

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Møtebehandling

Utvalget hadde en gjensidig orientering

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

[Lagre]

57/23 Sak EI-57/23 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Elverum kontrollutvalg 2019 - 2023	06.10.2023	57/23

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00039-36
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-60/23 ORIENTERING

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orienteringen

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Økonomisjefen kommer i møtet og orienterer om budsjett 2024 og handlings- og økonomiplan 2024-2027. Kommunedirektøren er forhindret i å møte.

Arkivsak-dok. 23/00020-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-61/23 FORVALTNINGSREVISJON I SØIR IKS

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar forvaltningsrapport i SØIR IKS til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a. Kommunestyret tar forvaltningsrapport i SØIR IKS til orientering.
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.10.24.

Vedlegg:

Forvaltningsrevisjonsrapport SØIR IKS

Saksframstilling:

I henhold til kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav c, skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget i Elverum kommune fattet i møte den 20. mai 2022, jf. sak 34/22, vedtak om at det, med bakgrunn i utarbeidet prosjektplan, skulle gjennomføres en forvaltningsrevisjon i SØIR innen selvkost, måloppfølging og kostnadseffektivitet. Temaet er nevnt i kontrollutvalgets plan for eierskaps-kontroll (2020 – 2023).

SØIR ble stiftet den 19. desember 1996 som et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Elverum, Trysil og Åmot. I 2001 ble virksomheten omdannet til et interkommunalt selskap (IKS). Kommunenes eier- og ansvarsdel i SØIR er som følger:

- Elverum kommune 60 %
- Trysil kommune 25 %
- Åmot kommune 15 %

SØIR har omlag 20 ansatte og hovedkontor i Elverum, samt en gjenvinningsstasjon i hver av eierkommunene. I selskapsavtalen går det frem at SØIR skal løse

eierkommunenes lovpålagte oppgaver med avfallshåndtering og har som formål å bidra til en lavest mulig avfallsproduksjon og en forsvarlig avfallsbehandling. SØIR skal herunder være et selskap med høy kompetanse og skal til enhver tid være pådriver og utvikler av gode og samfunnsansvarlige løsninger.

Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdene renovasjon, avfallshåndtering eller beslektede områder. SØIR har valgt å organisere sin virksomhet som et konsern. Foruten morselskapet SØIR IKS består konsernet av de heleide datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS. I SØIR er all avfallsinnsamling konkurranseutsatt.

SØIR IKS sitt øverste organ er representantskapet. Hver eierkommune har tre medlemmer i representantskapet.

Styret i SØIR IKS består av fem medlemmer. I hvert av datterselskapene er det oppnevnt et styre som er personidentisk med styret i morselskapet.

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om SØIR etterlever sentrale selvkostbestemmelser, samt sikrer tilfredsstillende måloppfølging og kostnadseffektiv drift.

Det er satt opp følgende problemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. I hvilken grad beregner SØIR selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer?
2. I hvilken grad har SØIR fulgt opp sentrale strategier og målsettinger?
 - Herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området?
3. Fokuserer SØIR tilstrekkelig på kostnadseffektiv drift?
 - Herunder sett i forhold til lignende selskaper?

Med bakgrunn i den gjennomførte forvaltningsrevisjonen fremmer revisor følgende anbefalinger:

- SØIR bør sikre en fullstendig og systematisk kobling mellom fastsatte mål og tiltak, og måloppnåelsen som det rapporteres om i årsmeldingene.
- SØIR bør innarbeide mer informasjon om selvkost i årsmeldingene, så som selvkostkalkyle (forkalkyle), selvkostregnskap (etterkalkyle), samt oversikt med utviklingen av selvkostfondet.

Revisjon Øst IKS kommer i møtet og presenterer rapporten.

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT

**SØR-ØSTERDAL INTERKOMMUNALE
RENOVASJONSSELSKAP (SØIR)**

(Selvkost, måloppfølging, kostnadseffektivitet)

.....
ELVERUM KOMMUNE – 2023

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

<https://www.revisjon-ost.no>

E-post: post@rev-ost.no

Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er innledningsvis bygget opp med et kort sammendrag som angir revisors hovedkonklusjon og anbefalinger fra forvaltningsrevisjonen.

I rapporten er det benyttet en «trafikklysmoell» for å illustrere hva revisor anser er i henhold til krav innen området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav innen området. Hver vurdering er merket med henholdsvis grønt, gult og rødt.

Rapporten er forøvrig utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner i rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens innhold.

Rapporten er bygget opp etter krav i NKRFs standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Dette innebærer minstekravene til:

- Sammendrag
- Informasjon om bestillingen (kap. [1](#))
- Problemstillinger (kap. [2](#))
- Revisjonskriterier (kap. [2](#) og vedlegg [A](#))
- Metodebruk (kap. [3](#) og vedlegg [B](#))
- Presentasjon av data og vurderinger (kap. [4](#), [5](#) og [6](#))
- Konklusjon og anbefalinger (kap. [7](#) og [8](#))
- Selskapets uttalelse til rapporten (kap. [9](#))
- Referanser (kap. [10](#))

Forvaltningsrevisor Kjetil Kalager har vært utøvende revisor for prosjektet og har ført rapporten i pennen. Jo Erik Skjeggstad har vært oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for prosjektet frem til august 2023, mens Kristin Fragell Lillevold har ivaretatt oppgaven i etterkant. Revisjonen ønsker å takke SØIR for god tilrettelegging og bistand i prosjektforløpet, og håper at leseren finner nytte i rapporten.

Løten, den 8. november 2023

Kristin Fragell Lillevold

Kristin Fragell Lillevold

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Kjetil Kalager

Kjetil Kalager

Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
1 Innledning.....	6
1.1 Bakgrunn for prosjektet	6
1.2 Kort om SØIR	6
1.3 Kommunikasjon med revidert enhet.....	7
2 Formål, problemstillinger og revisjonskriterier.....	8
2.1 Formål.....	8
2.2 Problemstillinger	8
2.3 Revisjonskriterier.....	8
3 Metode for revisjonen.....	10
3.1 Om metodevalget.....	10
3.2 Intervjuer	10
3.3 Dokumentanalyse.....	11
4 Problemstilling 1: Selvkost	12
4.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1	12
4.2 Innhentede data	12
4.3 Revisors vurdering.....	15
5 Problemstilling 2: Måloppfølging	18
5.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2	18
5.2 Innhentede data	18
5.3 Revisors vurdering.....	20
6 Problemstilling 3: Kostnadseffektivitet	21
6.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3	21
6.2 Innhentede data	21
6.3 Revisors vurdering.....	24
7 Konklusjon	25
8 Anbefalinger	27
9 Selskapets uttalelse til rapporten.....	28
10 Referanser	29
Vedlegg A: Revisjonskriterier	32
Vedlegg B: Relabilitet og validitet	37

Forsidebilde: Elverum kommune

Sammendrag

Kontrollutvalget i Elverum kommune fattet i møte den 20. mai 2022, jf. sak 34/22, vedtak om at det skulle gjennomføres en forvaltningsrevisjon i SØIR innen selvkost, måloppfølging og kostnadseffektivitet.

Problemstillinger og metode

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om SØIR etterlever sentrale selvkostbestemmelser, samt sikrer tilfredsstillende måloppfølging og kostnadseffektiv drift. Følgende problemstillinger ble satt opp for prosjektet:

1. I hvilken grad beregner SØIR selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer?
2. I Hvilken grad har SØIR fulgt opp sentrale strategier og målsettinger?
 - Herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området?
3. Fokuserer SØIR tilstrekkelig på kostnadseffektiv drift?
 - Herunder sett i forhold til lignende selskaper?

I undersøkelsen er det gjennomført kvalitative intervjuer med fem ansatte i SØIR, samt dokumentanalyse av regnskaps- og rapporteringsdata.

Forvaltningsrevisjonens innhentede data er vurdert opp mot utledede revisjonskriterier fra autoritative kilder, jf. [vedlegg A](#). SØIR har mottatt revisjonskriteriene til gjennomsyn og har sagt seg enig i kriteriene.

Oppsummering av undersøkelsen

I det følgende oppsummeres forvaltningsrevisjonen i relasjon til de tre problemstillingene.

Selvkost

Når det gjelder beregning av selvkost, viser undersøkelsen at SØIR:

- Utarbeider selvkostkalkyle i henhold til regelverket.
- Foretar en avregning mot selvkostregnskapet ved årsslutt som tar hensyn til relevante kostnader og inntekter, og som benyttes som grunnlag i påfølgende års selvkostkalkyle.
- Holder oversikt over bevegelser på selvkostfondet og anvender midlene i samsvar med regelverket.
- Har etablert fordelingsnøkler som bidrar til en forholdsmessig fordeling av kostnadene som er felles for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og for avfallstjenestene som selges i markedet. I denne forbindelse er det også etablert et klart organisatorisk skille i form av datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

Måloppfølging

I intervjuundersøkelsen og dokumentanalysen går det frem at det ikke har vært like god sammenheng mellom fastsatte mål og tiltak, og hva man har rapportert på i årsmeldingene. Siden rapporteringen ikke har vært fullstendig og kun i begrenset grad systematisk, er det også vanskeligere å undersøke målinnfrielsen opp mot strategidokumentet, samt å vurdere hvorvidt dette har vært et sentralt element i virksomhetsstyringen. Revisor registrerer samtidig at det er foretatt rapportering knyttet til flere relevante faktorer, eksempelvis avfallsmengde. Videre har SØIR etablert ordninger som legger til rette for oppfølging, læring og eventuell korrigerende. Selskapet gjennomfører blant annet kvartalsvise ledermøter og er ISO-sertifisert innen relevante områder.

Kostnadseffektivitet

Undersøkelsen viser at SØIR jevnlig planlegger og gjennomfører tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift. I SØIR er det etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift, så som materialgjenvinningsgrad og gjennomsnittlig renovasjonsgebyr. Eierkommunene mottar rapportering om denne måloppnåelsen i årsmeldingene, men årsmeldingene inneholder samtidig begrenset informasjon om selvkost.

Sett i forhold til gruppen på 24 offentlige renovasjonsvirksomheter, som i 2019 deltok i bransjeorganisasjonen Avfall Norges benchmarkingsundersøkelse, oppnådde ingen av virksomhetene bedre score enn SØIR når det gjaldt driftseffektivitet og systemeffektivitet, det vil si områder relatert til kostnadseffektivitet.

Hovedkonklusjon og anbefalinger

Med bakgrunn i de vurderinger som er foretatt i relasjon til problemområdet, er revisors hovedkonklusjon at SØIR har etterlevd de fastsatte revisjonskriteriene på en samlet tilfredsstillende måte. Samtidig foreligger det noen forbedringspunkter knyttet til selskapets rapporteringsarbeid innen måloppnåelse og selvkost.

Revisor fremmer følgende anbefalinger:

- SØIR bør sikre en fullstendig og systematisk kobling mellom fastsatte mål og tiltak, og måloppnåelsen som det rapporteres om i årsmeldingene.
- SØIR bør innarbeide mer informasjon om selvkost i årsmeldingene, så som selvkostkalkyle (forkalkyle), selvkostregnskap (etterkalkyle), samt oversikt med utviklingen av selvkostfondet.

1 Innledning

1.1 Bakgrunn for prosjektet

I henhold til kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav c, skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget i Elverum kommune fattet i møte den 20. mai 2022, jf. sak 34/22, vedtak om at det, med bakgrunn i utarbeidet prosjektplan, skulle gjennomføres en forvaltningsrevisjon i SØIR innen selvkost, måloppfølging og kostnadseffektivitet. Temaet er nevnt i kontrollutvalgets plan for eierskaps-kontroll (2020 – 2023).

1.2 Kort om SØIR

SØIR ble stiftet den 19. desember 1996 som et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Elverum, Trysil og Åmot. I 2001 ble virksomheten omdannet til et interkommunalt selskap (IKS). Kommunenes eier- og ansvarsdel i SØIR er som følger:

- Elverum kommune 60 %
- Trysil kommune 25 %
- Åmot kommune 15 %

SØIR har omlag 20 ansatte og hovedkontor i Elverum, samt en gjenvinningsstasjon i hver av eierkommunene. I selskapsavtalen går det frem at SØIR skal løse eierkommunenes lovpålagte oppgaver med avfallshåndtering og har som formål å bidra til en lavest mulig avfallsproduksjon og en forsvarlig avfallsbehandling. SØIR skal herunder være et selskap med høy kompetanse og skal til enhver tid være pådriver og utvikler av gode og samfunnsansvarlige løsninger.

Selskapet kan også utføre andre oppgaver innenfor fagområdene renovasjon, avfallshåndtering eller beslektede områder. SØIR har valgt å organisere sin virksomhet som et konsern. Foruten morselskapet SØIR IKS består konsernet av de heleide datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS. I SØIR er all avfallsinnsamling konkurranseutsatt.

SØIR IKS sitt øverste organ er representantskapet. Hver eierkommune har tre medlemmer i representantskapet.

Styret i SØIR IKS består av fem medlemmer. I hvert av datterselskapene er det oppnevnt et styre som er personidentisk med styret i morselskapet.

1.3 Kommunikasjon med revidert enhet

Den 6. oktober 2022 sendte revisor oppstartsbrev til SØIR hvor det ble informert om igangsettelsen av innværende forvaltningsrevisjon. Det ble gjennomført et oppstartsmøte med administrasjonen i SØIR den 30. november 2022.

Utkastet til forvaltningsrevisjonens revisjonskriterier ble sendt SØIR til uttalelse den 26. mars 2023. Den 28. mars 2023 mottok revisor tilbakemelding på revisjonskriteriene fra SØIR. Det ble opplyst at selskapet var enig i utkastet til kriterier.

Hovedtyngden av datainnsamlingen har foregått mellom desember 2022 og mai 2023.

Forvaltningsrevisjonsrapporten ble sendt SØIR til uttalelse den 13. oktober 2023. Den 26. oktober 2023 mottok revisor selskapets uttalelse som er inntatt i rapportens kapittel 9.

2 Formål, problemstillinger og revisjonskriterier

2.1 Formål

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om SØIR etterlever sentrale selvkostbestemmelser, samt sikrer tilfredsstillende måloppfølging og kostnadseffektiv drift.

2.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger ble satt opp for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

1. I hvilken grad beregner SØIR selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer?
2. I hvilken grad har SØIR fulgt opp sentrale strategier og målsettinger?
 - Herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området?
3. Fokuserer SØIR tilstrekkelig på kostnadseffektiv drift?
 - Herunder sett i forhold til lignende selskaper?

2.3 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier skal begrunnes i og utledes av autoritative kilder innenfor det reviderte området. Autoritative kilder kan være lover, forskrifter, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak/mål/føringer, administrative retningslinjer/mål/føringer, statlige føringer/veiledere, andre myndigheters praksis, teori og reelle hensyn som vurderinger av hva som er rimelig/formålstjenlig/effektivt¹.

Revisjonskriteriene velges ut med bakgrunn i problemstillingene og danner grunnlaget for hva de innhentede data vurderes opp mot. I og med at revisjonskriteriene er uttrykk for en norm eller et ideal for hvorledes tilstanden bør være på området, er kriteriene også med på å danne utgangspunktet for revisors anbefalinger.

I dette prosjektet benyttes revisjonskriterier fra følgende kilder:

- *Kommuneloven (2018).*
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021): *Veileder. Internkontroll i kommune-sektoren. Kravene i kommuneloven.*
- *Lov om interkommunale selskaper (1999).*
- *Forurensningsloven (1981).*
- *Avfallsforskriften (2004).*

¹ NKRF (2020): RSK 001. Standard for forvaltningsrevisjon.

- *Selvkostforskriften (2019).*
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2020): *Veileder til selvkostforskriften.*
- SØIR IKS (2016): *Selskapsavtale.*
- KS (2020): *Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll.*
- COSO (2005): *Helhetlig risikostyring – et integrert rammeverk.* Oslo: Norges Interne Revisorers Forening.
- Implementeringsteori.

For nærmere utledning av revisjonskriterier vises det til [vedlegg A](#).

3 Metode for revisjonen

3.1 Om metodevalget

Metodevalget begrunnes ut ifra problemstillingenes sammensatte karakter, herunder ønsket om å fremskaffe varierte data. Det er tale om en kombinasjon av ulike metoder, det vil si metodetriangulering. Etter en samlet vurdering har det i denne undersøkelsen blitt gjennomført kvalitative intervjuer og dokumentanalyse av regnskaps- og rapporteringsdata.

3.2 Intervjuer

I undersøkelsen er det gjennomført kvalitative intervjuer med fem ansatte i SØIR. Dette er gjort i form av tre enkeltvise intervjuer og ett gruppeintervju. To av intervjuene, herunder gruppeintervjuet, har blitt gjennomført i SØIRs lokaler, mens de øvrige intervjuene har blitt avholdt på Teams.

De kvalitative intervjuene har blitt gjennomført som semistrukturerte intervjuer basert på en intervjuguide. I forkant av intervjuene har intervjuobjektene mottatt prosjektets problemstillinger til orientering.

Følgende representanter er intervjuet:

- Daglig leder i SØIR IKS
- Controller
- Avdelingsleder for renovasjon / daglig leder i SØIR Næring AS
- Avdelingsleder for drift og dennes stedfortreder (gruppeintervju)

I etterkant av gruppeintervjuet med avdelingsleder for drift og dennes stedfortreder, mottok revisor en kort omvisning på gjenvinningsstasjonen i Elverum.

* * *

Det er et bevisst valg å intervju representanter fra ulike ansvarsområder. Utgangspunktet er at disse personene innehar ulike posisjoner og roller. Informasjonen som det enkelte intervjuobjekt gir vil svært ofte være påvirket av posisjonen og dermed også rollen som det enkelte intervjuobjekt innehar (Andersen, J. A.: 1995).

Referatene fra intervjuene har i etterkant blitt verifisert av de aktuelle informantene.

3.3 Dokumentanalyse

Det har i undersøkelsen blitt gjennomført dokumentanalyse av regnskaps- og rapporteringsdata. Hensikten har vært å undersøke etterlevelse av selvkost, måloppfølging og kostnadseffektivitet opp imot lovkrav og føringer på området.

* * *

For angivelse av undersøkelsens reliabilitet og validitet vises det til [vedlegg B](#).

4 Problemstilling 1: Selvkost

I hvilken grad beregner SØIR selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer?

4.1 Revisjonskriterier for problemstilling 1

I det følgende fremkommer det revisjonskriterier revisor har benyttet for å besvare problemstillingen og revisors vurderinger av dette. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledelse av kriteriene, se [vedlegg A](#). Leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriterium. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt nedenfor. Leseren gjøres derfor oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

 [Kriterium 1](#) Det utarbeides en selvkostkalkyle² som grunnlag for renovasjonsgebyrene. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene.

 [Kriterium 2](#) Det foretas en avregning mot selvkostregnskapet³ ved årsslutt som tar hensyn til relevante kostnader og inntekter, og som benyttes som grunnlag i påfølgende års selvkostkalkyle.

 [Kriterium 3](#) Differanse mellom selvkostkalkyle og selvkostregnskap medfører avsetning eller bruk av selvkostfond⁴ (evt. fremføring av underskudd) i henhold til regelverket.

 [Kriterium 4](#) Selvkostberegningene skal dokumenteres.

 [Kriterium 5](#) Selvkostområdet er innrettet slik at man unngår krysssubsidiering⁵.

4.2 Innhentede data

I intervjuundersøkelsen blir det opplyst at SØIRs budsjett- og økonomiplanprosess starter med at en tar utgangspunkt i kjente kostnader og inntekter fra forrige års regnskap, herunder selvkostregnskap

² Selvkostkalkylen danner budsjett og grunnlag for gebyrene til husholdningene. Således utgjør det en forkalkyle.

³ Selvkostregnskapet skal vise de faktiske inntekter, kostnader og resultater knyttet til selvkosttjenesten. Således utgjør det en etterkalkyle.

⁴ Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader, slik at gebyrene kan holdes mer stabile.

⁵ Det vil si at en må ha systemer som sikrer at selvkost ikke blir belastet med kostnader eller tilført inntekter som ikke er henførbare til selvkosttjenesten.

(etterkalkyle), samt delårsrapporter fra regnskapet frem til høsten. Selskapets ledergruppe diskuterer deretter hva som er sannsynlig prisstigning og bemanningsbehov. Videre vurderes behovet for vedlikehold, investeringer og om det er spesielle prosjekter som skal gjennomføres.

Hos SØIR er alle oppgaver knyttet til husholdningsavfall tillagt SØIR Husholdning AS, inkludert fakturering av gebyrer. Ifølge intervjuundersøkelsen ender budsjettprosessen innen husholdningsavfallsdelen opp med en forkalkyle for selvkost og gebyrsatser for abonnentene. Gebyrsatsene blir deretter innarbeidet i de årlige betalingsregulativene til eierkommunene.

Selvkostkalkylen (forkalkylen) for 2023 oppsummeres som følger:

Skjema:	SØIR Husholdning AS Totalt (i hele tusen kr)
A. Direkte driftsutgifter	59 249
B. Henførbare indirekte driftsutgifter	
C. Kalkulatoriske rentekostnader	1 420
D. Kalkulatoriske avskrivninger	5 835
E. Andre inntekter	7 211
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	59 293
G. Gebyrinntekter	56 180
H. Årets finansielle resultat (G-F)	-3 113
I. Avsetning til selvkostfond	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	3 113
K. Kontrollsum (H-I+J)	0
L. Saldo selvkostfond per 01.01	-1 415
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond	-93
N. Saldo på selvkostfond 31.12 (L+M+I-J)	-4 621
Nøkkeltall	
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	95 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100 %

Kilde: SØIR Husholdning AS (2022): Skjema 23.

Selvkostkalkylen viser at selvkostgraden er beregnet til 100 %, jf. felt P i tabellen over. Tabellen viser videre at indirekte driftskostnader ikke skilles ut i kalkylen, jf. felt B. Dokumentasjon som revisor har mottatt viser imidlertid at det benyttes fordelingsnøkler som både er relatert til direkte og indirekte kostnader (SØIR IKS: 2022a). Andre inntekter, slik som inntekter knyttet til videresalg av avfallsfraksjoner, trekkes ifra gebyrgrunnlaget, jf. felt E og F.

I revisors gjennomgang av dokumentasjon knyttet til selvkostberegninger går det frem at inntekter og kostnader fordeles mellom SØIR Husholdning AS, SØIR Næring AS og SØIR IKS etter fastsatte fordelingsnøkler (ibid.). Ifølge intervjuundersøkelsen er fordelingsnøkklene fastsatt med bakgrunn i erfaring fra hvor avfallet skriver seg fra, og hvor mye ressurser som må anvendes til innsamling, behandling og administrasjon m.m. Det blir tilkjennegitt at fordelingsnøkklene vurderes jevnlig, og det

gjøres i regelen noen justeringer fra år til år. De fleste av fordelingsnøkklene er basert på omsetning i selskapene eller avfallets anslåtte tonnasje.

Eksempler på direkte kostnader i den nevnte dokumentasjonen, er behandling av emballasjeplast hvor fordelingsnøkkelene er tonnasjebasert og 100 % fordelt på SØIR Husholdning AS. Et eksempel på indirekte kostnader er drift av EDB hvor fordelingsnøkkelene er omsetningsbasert og 89 % fordelt på SØIR Husholdning AS, 10 % på SØIR Næring AS og 1 % på SØIR IKS.

Styrehonorar og kostnader til representantskap fordeles likt mellom selskapene, men i intervjuundersøkelsen blir det opplyst at SØIR Husholdning AS ikke lenger vil bli belastet med deler av kostnadene til representantskapet. Dette siden kostnader til eierorgan ikke skal inngå i selvkost, jf. selvkostforskriften § 4 tredje ledd.

For lønnskostnader belastes SØIR Husholdning AS med 9/10 og SØIR Næring AS med 1/10. En har også egne fordelingsnøkkel for øvrige kostnader og inntekter. Kostnader til kurs fordeles for eksempel med 89 % til SØIR Husholdning AS, 10 % til SØIR Næring AS og 1 % til SØIR IKS. Dette er fastsatt ut ifra en omsetningsbasert fordelingsnøkkel.

I intervjuundersøkelsen blir det opplyst at SØIR IKS er eier av bygg- og anlegg i virksomheten, og at SØIR Husholdning AS blir belastet med direkte og eventuelt indirekte kapitalkostnader via husleie. I husleien finner man avskrivninger på anleggsmidler, kalkulasjonsrenter på driftsmidler (bokført verdi) og fordeling av driftskostnader i SØIR IKS. Noen mindre kostnader/inntekter blir ifølge intervjuundersøkelsen, holdt utenom fordelingen. Dette relaterer seg eksempelvis til eiendomsskatt, kontroll av deponi og leieinntekter fra eksterne.

Understående tabell viser utviklingen av selvkostfondet til SØIR Husholdning AS (tall i hele tusen kroner).

Selvkostfond	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
IB	5500	3462	2472	4398	3294	-1342	-1415
Bruk	2137	1076		1192	4650	46	3113
Avsetning			1845				
Kalk. rente	98	86	81	88	14	-26	-93
UB	3462	2472	4398	3294	-1342	-1415	-4621
Benyttet i år							
2016	2137						
2017	1076						
2018							
2019	1192						
2020	1095		1845				
2021							
2022							
Rest	0	0	0	0	0	0	0

Kilde: SØIR Husholdning AS (2023): Tabell selvkostfond.

Som tabellen viser var selvkostfondet til SØIR Husholdning AS negativt ved utgangen av 2022 (-4 621 0 00 kroner). I intervjuene blir det tilkjennegitt at gebyrene trolig må økes en del fremover. Dette skyldes blant annet høy prissting på elektrisitet og drivstoff. Dersom det oppstår feil i selvkostregnskapet kan dette rettes forløpende, eller i påfølgende år. I intervjuundersøkelsen kommer det frem at en ikke har opplevd at det har vært foretatt feil som har gjort at selskapet har måtte ta stilling til ekstragebyr eller tilbakebetaling av gebyr. Det har imidlertid skjedd at samarbeidspartnere har foretatt etterfakturering av tjenester som de har beregnet feil, noe som vanskeliggjør planleggingen for SØIR Husholdning AS.

Ved inngangen til 2016 hadde SØIR Husholdning AS et selvkostfond på 5,5 millioner kroner. I etterkant har selskapet, med unntak av 2018, hatt underskudd som har redusert fondet, jf. tabellen over. Fra 2020 var selvkostfondet negativt og selskapet må etter selvkostforskriftens femårsregel, dekke inn ca. 1,34 millioner kroner innen 2025, ca. kr 72 000 innen 2026 og ca. 3,2 millioner kroner innen 2027. Tabellen viser forøvrig at det er beregnet kalkulatoriske renter på selvkostfondet.

Selvkostregnskapet til SØIR utgjør ifølge selskapets controller, i praksis det samme som årsregnskapet for SØIR Husholdning AS. I forvaltningsrevisjonen er det foretatt en gjennomgang av nevnte årsregnskap siden 2017, og i denne perioden har det ikke forekommet merknader i revisjonsberetningene fra ekstern revisor Deloitte.

I intervjuundersøkelsen blir det tilkjennegitt at SØIR har vært opptatt av å redusere risikoen for kryssubsidiering mellom selvkostbasert husholdningsrenovasjon og salg av tjenester knyttet til næringsavfall. Dette opplyses å være den viktigste årsaken til at det er opprettet to datterselskaper, det vil si SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS. På denne måten søker SØIR å sikre et klart organisatorisk skille med separate regnskaper.

Når det gjelder et eventuelt overskudd i SØIR Næring AS, overføres dette som konsernbidrag til SØIR IKS. Det har tidligere ikke blitt utbetalt noe utbytte til eierne av SØIR IKS.

4.3 Revisors vurdering

4.3.1 Selvkostkalkyle

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 1 i all hovedsak etterlevd. Undersøkelsen viser at det er utarbeidet en selvkostkalkyle og at selvkostgraden er beregnet til 100 %, det vil si at kostnadene fullt ut skal dekkes inn gjennom gebyrene. Inntekter knyttet til videresalg av avfallsfraksjoner m.m. trekkes ifra gebyrgrunnlaget i henhold til selvkostforskriften. Dette er sentralt siden inntektene vil ha direkte innvirkning på gebyrnivået.

I selvkostkalkylen skilles det ikke ut indirekte driftskostnader, men det benyttes fordelingsnøkler som både er relatert til direkte og indirekte kostnader. Dermed vil de relevante kostnadene inngå i kalkylen. Videre er det beregnet kalkulatoriske renter på selvkostfondet.

Etter revisors vurdering fremstår fordelingsnøklerne som tjenlige da de er fastsatt med bakgrunn i erfaring fra hvor avfallet skrives seg fra, og hvor mye ressurser som må anvendes til innsamling, behandling og administrasjon m.m. Det er videre betryggende at fordelingsnøklerne vurderes jevnlig, og at det i regelen foretas noen justeringer fra år til år.

I intervjuundersøkelsen blir det opplyst at SØIR Husholdning AS ikke lenger vil bli belastet med deler av kostnadene til representantskapet. Siden dette vil bli endret i samsvar med selvkostforskriften, anser revisor det som tilfredsstillende.

■ Det utarbeides en selvkostkalkyle som grunnlag for renovasjonsgebyrene. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene.

4.3.2 Avregning mot selvkostregnskapet

Revisor anser kriterium nummer 2 som etterlevd. På bakgrunn av innsamlet data er det så vidt revisor kan se, det forrige års regnskap, herunder selvkostregnskap (etterkalkyle), som danner utgangspunkt når SØIR starter sitt arbeid med neste års selvkostkalkyle. Det er formålstjenlig at det benyttes delårsrapporter frem til høsten, slik at en sikres et bedre bilde med hensyn til endringer i kostnader og inntekter. Samtidig vektlegger selskapet å justere fordelingsnøklerne ved behov.

■ Det foretas en avregning mot selvkostregnskapet ved årsslutt som tar hensyn til relevante kostnader og inntekter, og som benyttes som grunnlag i påfølgende års selvkostkalkyle.

4.3.3 Avsetning eller bruk av selvkostfond

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 3 etterlevd. I den undersøkte perioden fra og med 2016, er avsetninger på selvkostfondet benyttet innen fem år. Selvkostfondet har vært negativt siden 2020, slik at underskuddet må dekkes innen henholdsvis 2025, 2026 og 2027.

■ Differanse mellom selvkostkalkyle og selvkostregnskap medfører avsetning eller bruk av selvkostfond (evt. fremføring av underskudd) i henhold til regelverket.

4.3.4 Dokumentasjon av selvkostberegninger

Revisor anser kriterium nummer 4 som etterlevd. Det er blant annet dokumentert at SØIR:

- Utarbeider selvkostkalkyle i henhold til regelverket.
- Fordeler inntekter og kostnader mellom SØIR Husholdning AS, SØIR Næring AS og SØIR IKS etter fastsatte fordelingsnøkler. Kapitalkostnader belastes via husleieordningen.
- Foretar en avregning mot selvkostregnskapet ved årsslutt. I den undersøkte perioden har det ikke forekommet merknader i revisjonsberetningene fra ekstern revisor.
- Holder oversikt over bevegelser på selvkostfondet og anvender midlene i samsvar med regelverket.

 Selvkostberegningene skal dokumenteres.

4.3.5 Unngå kryssubsidiering

Revisor anser kriterium nummer 5 som etterlevd. Med de etablerte fordelingsnøklerne foretas det en forholdsmessig fordeling av kostnadene som er felles for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og for avfallstjenestene som selges i markedet. Etter revisors vurdering fremstår fordelingsnøklerne som rimelige da de er basert på erfaring og vurderes jevnlig.

Videre er det en fordel at det er etablert et klart organisatorisk skille mellom husholdningsavfall og næringsavfall, det vil si i form av to datterselskaper.

 Selvkostområdet er innrettet slik at man unngår kryssubsidiering.

5 Problemstilling 2: Måloppfølging

I hvilken grad har SØIR fulgt opp sentrale strategier og målsettinger?

- Herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området?

5.1 Revisjonskriterier for problemstilling 2

I det følgende fremkommer det revisjonskriterier revisor har benyttet for å besvare problemstillingen og revisors vurderinger av dette. Kriteriet er gjengitt i kortform. For en full utledelse av kriteriet, se [vedlegg A](#). Leseren kan gå rett til vurderingen ved å trykke på kriteriet. Vurderingen er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt nedenfor. Leseren gjøres derfor oppmerksom på at vurderingen må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 6	SØIRs strategier og målsettinger vil utgjøre et sentralt element i selskapets virksomhetsstyring, hvilket medfører at SØIR bør ha planlagt og gjennomført tiltak i denne forbindelse, samt foretatt systematisk rapportering av resultater knyttet til om måloppnåelsen er på rett vei. Rapportering av resultater kan både være et middel for å undersøke den faktiske målinnfrielsen, men også som et middel for å sikre læring og mulighet for eventuell korrigerende

5.2 Innhentede data

I 2022 fikk SØIR utarbeidet en ny strategi med bistand fra et konsulentfirma (NIRAS: 2022). Dette med bakgrunn i at selskapets strategidokument fra 2004 begynte å bli utdatert. Strategien fra 2022 er blant annet relatert til FNs bærekraftsmål, nærmere bestemt som overordnede rammebetingelser for SØIRs virksomhet.

Daglig leder i SØIR IKS tilkjenner overfor revisor i intervju, at det tidligere ikke har vært like god sammenheng mellom fastsatte mål og tiltak, og hva man har rapportert på i årsmeldingene. I det gamle strategidokumentet fra 2004, benevnt «Mål- og strategidokument for SØIR», var det fastsatt fire hovedmål⁶ og fem målområder⁷ med en rekke delmål. Revisors dokumentanalyse viser at det varierer hvorvidt de ulike målsettingenes oppnåelse er omtalt i selskapets årsmeldinger fra 2017–2022. Av de fire hovedmålene berøres primært målet om lavest mulig avfallsproduksjon, samt målet om forsvarlig avfallsbehandling. Målene oppgis i form av ulike indikatorer.

⁶ **Hovedmål:** Lavest mulig avfallsproduksjon, forsvarlig avfallsbehandling, lokal verdiskapning, samt interkommunal kompetanse.

⁷ **Målområder:** Samfunnsperspektivet, brukerperspektivet, tjenesteperspektivet, organisasjonsperspektivet, samt økonomiperspektivet.

I årsmeldingene presenteres måloppnåelsen indirekte ved at indikatorene ikke er direkte knytte opp mot fastsatte målsettinger og målområder i strategidokumentet. Samtidig vil husholdningsavfallsmengde i tonn og pr. innbygger være relatert til hovedmålet om lavest mulig avfallsproduksjon, mens materialgjenvinningsgrad og total gjenvinningsgrad vil være relatert til hovedmålet om forsvarlig avfallsbehandling. Disse indikatorene er vist i tabellen under.

Indikatorer	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Husholdningsavfall i tonn – total mengde	19 434	19 385	19 490	21 375	20 105	18 987
Husholdningsavfall pr. innbygger i kilo	604	603	605	663 ⁸	624	589
Materialgjenvinningsgrad (prosent)	37	42	43	42	43	45
Total gjenvinningsgrad ⁹ (prosent)	97	98	98	98	98	98
Antall grunngbyrer i SØIR	14 695	14 758	15 076	15 135	15 323	15 421

Kilde: SØIR IKS (2023): *Årsmelding 2022*.

De angitte tallene gjelder samlet for SØIR-kommunene da SØIR praktiserer et felles driftsopplegg, like gebyrer og samme tilrettelegging i de tre eierkommunene. Forøvrig tilsvarer de fleste av indikatorene i tabellen KOSTRA-rapporteringen innen renovasjonsområdet.

Utover ovennevnte har SØIR deltatt i nasjonale benchmarkingsundersøkelser med andre renovasjonsvirksomheter (se punkt 6.2). Dette er blant annet et middel som benyttes for å undersøke måloppnåelsen i SØIR.

* * *

I selskapets nye strategi fra 2022, som dekker perioden frem mot 2030, er det fastsatt fire hovedmål relatert til miljø, brukertilfredshet, arbeidsmiljø og effektivitet¹⁰, samt en rekke tilhørende delmål og tiltak. Daglig leder i SØIR IKS tilkjenner gir overfor revisor, at man vil søke å sikre en tettere kobling mellom

⁸ I SØIR IKS sin årsmelding for 2020 blir det nevnt at koronapandemien har påvirket økningen i avfallsmengden.

⁹ Total gjenvinningsgrad omfatter både materialgjenvinning og energigjenvinning.

¹⁰ Hovedmål:

- Miljø: Minimum 60 % materialgjenvinning og 60 % reduksjon i virksomhetens direkte klimagassutslipp.
- Brukertilfredshet: SØIR skal ha innbyggere og næringsliv som er fornøyd med kvaliteten på tjenestene.
- Arbeidsmiljø: SØIR skal ha et trygt arbeidsmiljø i egen virksomhet og hos underleverandørene.
- Effektivitet: SØIR skal ha en stabil økonomi som sikrer effektiv drift, jevn gebyrutvikling og utvikling av tjenester frem mot 2030.

fastsatte mål og tiltak, og hva man rapporterer på i årsmeldingene. Dette vil gjelde fra og med årsmeldingen for 2023, som vil være det første året der selskapet rapporterer etter ny strategi.

I intervjuene blir det i alminnelighet gitt uttrykk for at SØIR har en stabil og kompetent arbeidsstokk. Selskapets nye strategi er utarbeidet i en prosess som har involvert medarbeidere, styret og representantskapet. Dette for å sikre en bred medvirkning og et godt kunnskapsgrunnlag.

Et gjennomgående svar i intervjuene er at SØIR har arbeidet aktivt med målrettede tiltak, se for eksempel punkt 6.2. Det blir tilkjennegitt at selskapet jevnlig gjennomgår status knyttet til pågående prosjekter, aktiviteter og eventuelle avvik, blant annet i kvartalsvise ledermøter og i månedlige KHMS-møter¹¹. Videre er selskapet ISO-sertifisert innen kvalitetsledelse og miljøledelse¹², noe som blant annet legger til rette for oppfølging, læring og eventuell korrigerende.

5.3 Revisors vurdering

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 6 delvis etterlevd. I intervjuundersøkelsen og dokumentanalysen går det frem at det ikke har vært like god sammenheng mellom fastsatte mål og tiltak, og hva man har rapportert på i årsmeldingene. Siden rapporteringen ikke har vært fullstendig og kun i begrenset grad systematisk, er det også vanskeligere å undersøke målinnfrielsen opp mot strategidokumentet, samt å vurdere hvorvidt dette har vært et sentralt element i virksomhetsstyringen. Revisor registrerer samtidig at det er foretatt rapportering knyttet til flere relevante faktorer, så som avfallsmengde, materialgjenvinningsgrad etc. Videre har SØIR etablert ordninger som legger til rette for oppfølging, læring og eventuell korrigerende. Selskapet gjennomfører blant annet kvartalsvise ledermøter og er ISO-sertifisert innen relevante områder.

Selv om et gjennomgående svar i intervjuene er at SØIR har arbeidet aktivt med målrettede tiltak, er det positivt at selskapet vil søke å sikre en tettere kobling mellom fastsatte mål og tiltak, og hva det rapporteres på i årsmeldingene. På denne måten vil man i større grad kunne undersøke om SØIR er på rett vei i forhold til ny strategi.

 SØIRs strategier og målsettinger vil utgjøre et sentralt element i selskapets virksomhetsstyring, hvilket medfører at SØIR bør ha planlagt og gjennomført tiltak i denne forbindelse, samt foretatt systematisk rapportering av resultater knyttet til om måloppnåelsen er på rett vei. Rapportering av resultater kan både være et middel for å undersøke den faktiske målinnfrielsen, men også som et middel for å sikre læring og mulighet for eventuell korrigerende.

¹¹ Kvalitet, helse, miljø og sikkerhet (KHMS).

¹² ISO-standard 9001: 2015 (kvalitetsledelse) og ISO-standard 14001: 2015 (miljøledelse).

6 Problemstilling 3: Kostnadseffektivitet

Fokuserer SØIR tilstrekkelig på kostnadseffektiv drift?

- Herunder sett i forhold til lignende selskaper?

6.1 Revisjonskriterier for problemstilling 3

I det følgende fremkommer det revisjonskriterier revisor har benyttet for å besvare problemstillingen og revisors vurderinger av dette. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledelse av kriteriene, se [vedlegg A](#). Leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriterium. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt nedenfor. Leseren gjøres derfor oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

 [Kriterium 7](#) Det planlegges og gjennomføres jevnlig tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift.

 [Kriterium 8](#) Det er etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift som det rapporteres på. Videre bør det rapporteres om kostnadseffektiv drift, herunder selvkost, til selskapets eiere.

 [Kriterium 9](#) Selskapets ledelse holder oversikt over hvordan eget kostnadsnivå utvikler seg over tid, og eventuelt i forhold til andre renovasjonsselskaper.

6.2 Innhentede data

Et gjennomgående svar i intervjuene er at SØIR har fokus på å sikre en kostnadseffektiv drift. I denne forbindelse vektlegges blant annet følgende:

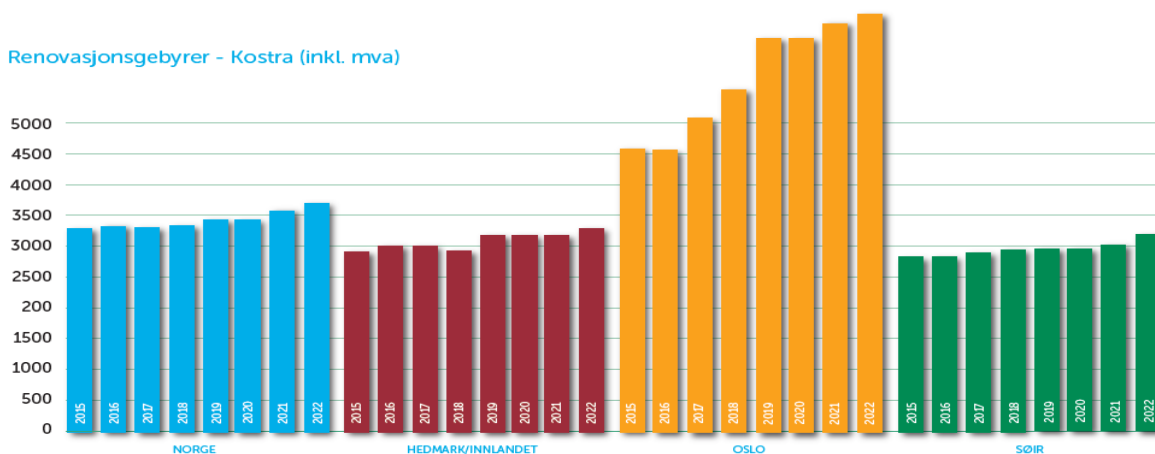
- Balansert bemanning i administrasjonen og på gjenvinningsstasjonene. For å sikre god sortering må bemanningen på gjenvinningsstasjonene være tilstrekkelig, men ikke for stor.
- Optimalisering av driftsavdelingen. En medarbeider i Elverum er nylig ansatt som driftsassistent og stedfortreder for avdelingsleder. Dette for at avdelingsleder i økt grad skal kunne være til stede på gjenvinningsstasjonene i Trysil og Åmot.
- Det er fokus på å legge til rette for at ansatte kan gjennomføre opplæring, kurs og utdanning. Med ett unntak er alle driftsoperatørene fagarbeidere, eller har påbegynt fagutdanning. Dette opplyses å være en fordel med hensyn til kompetanse og fleksibilitet, men også for å sikre god økonomisk drift.

- Godt og jevnlig vedlikehold av bygg, anlegg og maskiner prioriteres. SØIR har inngått serviceavtaler for alle maskiner og utstyr.
- Ryddige og rene gjenvinningsstasjoner vektlegges, herunder fokus på å hindre brann og forurensning. Trygg oppbevaring av batterier er blant annet viktig.
- Det er etablert gjenbrukstorg på gjenvinningsstasjonene i Elverum, Trysil og Åmot. Hensikten er å redusere avfallsproduksjonen og skape gode holdninger til gjenbruk fremfor nykjøp.
- Det er fokus på å fullaste bilene som transporterer farlig avfall, slik at man driver kostnadseffektivt og hindrer unødig transport.
- Elektrisitet er en stor kostnadsdriver og på gjenvinningsstasjonene vektlegges ENØK-tiltak, herunder reduksjon av temperatur.

* * *

I SØIR er det, både i tidligere og nåværende strategi, etablert delmålsettinger relatert til kostnadseffektiv drift, så som materialgjenvinningsgrad¹³ og gjennomsnittlig renovasjonsgebyr¹⁴. Disse målsettingene rapporteres det på i årsmeldingene (se punkt 5.2 for materialgjenvinningsgrad). Deretter blir den enkelte årsmelding behandlet av representantskapet og oversendt eierkommunene til orientering.

Når det gjelder gjennomsnittlig størrelse på renovasjonsgebyr, foretar SØIR en årlig sammenligning mot landsgjennomsnittet, fylkesgjennomsnittet og hovedstaden. Disse sammenligningene inntas deretter i årsmeldingene.

Kilde: SØIR IKS (2023): Årsmelding 2022.

¹³ Samlet mål for materialgjenvinningsgrad er minimum 60 % i 2030.

¹⁴ Gjennomsnittlig renovasjonsgebyr skal være under landsgjennomsnittet og likt eller lavere enn fylkesgjennomsnittet.

Hva angår utviklingen av standard renovasjonsgebyr i SØIR, inntas og ajourføres understående oversikt i selskapets årsmeldinger.

Indikator	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Standard renovasjonsgebyr i kroner pr. husholdning (inkl. mva.), med prosentvis endring fra foregående år	2 516 (3,4 %)	2 657 (5,6 %)	2 657 (0 %)	2 712 (2,1 %)	2 963 (9,3 %)	3 122 (5,4 %)

Kilde: SØIR IKS (2023): *Årsmelding 2022*.

Utover enkelte opplysninger om gebyrnivå, inneholder årsmeldingene med årsregnskap ikke noe særskilt informasjon knyttet til selvkost, så som selvkostkalkyle (forkalkyle) og selvkostregnskap (etterkalkyle), eller oversikt med utviklingen av selvkostfondet. Representantskapet får imidlertid, som en informasjonssak, forelagt seg regnskapet til SØIR Husholdning AS.

* * *

SØIR har i de senere år, det vil si i 2011 og 2019, deltatt i to nasjonale benchmarkingsundersøkelser fra bransjeorganisasjonen Avfall Norge. Ved siden av årsmeldingene med årsregnskap, er benchmarkingsundersøkelsene med på å danne oversikt over hvordan selskapets kostnadsnivå m.m. utvikler seg over tid.

I benchmarkingsundersøkelsen fra 2019 deltok 24 offentlige renovasjonsvirksomheter, der virksomhetene ble målt etter følgende resultatområder: Gebyrnivå, kunde-tilfredshet, tjenestestandard, miljøstandard, driftseffektivitet, systemeffektivitet og arbeidsmiljø (Energidata Consulting: 2020). I undersøkelsen foretas det beregninger, blant annet ut fra den enkelte virksomhets rammebetingelser, slik at det skal foreligge et så godt sammenligningsgrunnlag som mulig.

Sett i forhold til gruppen på 24 renovasjonsvirksomheter, oppnådde SØIR middels eller bedre enn middels score innen seks av syv resultatområder. Ingen av de 24 virksomhetene oppnådde bedre score enn SØIR når det gjaldt driftseffektivitet og systemeffektivitet, det vil si områder relatert til kostnadseffektivitet. SØIR oppnådde lavere score enn middels innen arbeidsmiljø, men dette er ikke direkte knyttet til psykososialt arbeidsmiljø. Daglig leder i SØIR IKS opplyser at hovedårsaken til at det ble scoret lavere enn middels, var manglende oppfølging av arbeidsmiljøet hos leverandører (revisjoner), samt svært lav registrering av nestenulykker.

6.3 Revisors vurdering

6.3.1 Tiltak for kostnadseffektiv drift

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 7 etterlevd. Undersøkelsen viser at SØIR jevnlig planlegger og gjennomfører tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift.

 Det planlegges og gjennomføres jevnlig tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift.

6.3.2 Målsettinger for kostnadseffektiv drift m.v.

Revisor anser kriterium nummer 8 som delvis etterlevd. I SØIR er det etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift, så som materialgjenvinningsgrad og gjennomsnittlig renovasjonsgebyr. Eierkommunene mottar rapportering om denne måloppnåelsen i årsmeldingene, men årsmeldingene inneholder samtidig begrenset informasjon om selvkost.

 Det er etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift som det rapporteres på. Videre bør det rapporteres om kostnadseffektiv drift, herunder selvkost, til selskapets eiere.

6.3.3 Oversikt over kostnadsnivå

Etter revisors vurdering er kriterium nummer 9 etterlevd. Ved siden av årsmeldingene med årsregnskap, er benchmarkingsundersøkelsene med på å danne oversikt over hvordan selskapets kostnadsnivå utvikler seg over tid, herunder sett i forhold til andre renovasjonsselskaper.

 Selskapets ledelse holder oversikt over hvordan eget kostnadsnivå utvikler seg over tid, og eventuelt i forhold til andre renovasjonsselskaper.

7 Konklusjon

Med bakgrunn i de vurderinger som er foretatt i relasjon til problemområdet, er revisors hovedkonklusjon at SØIR har etterlevd de fastsatte revisjonskriteriene på en samlet tilfredsstillende måte. Samtidig foreligger det enkelte forbedringspunkter knyttet til selskapets rapporteringsarbeid innen måloppnåelse og selvkost.

I det følgende angis revisors delkonklusjon og oppsummerte vurdering knyttet til hver problemstilling.

Problemstilling 1 – selvkost

Problemstillingen fokuserer på i hvilken grad SØIR beregner selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer.

Revisors konklusjon er at SØIR i tilfredsstillende grad beregner selvkost riktig. Undersøkelsen viser blant annet at SØIR:

- Utarbeider selvkostkalkyle i henhold til regelverket.
- Foretar en avregning mot selvkostregnskapet ved årsslutt som tar hensyn til relevante kostnader og inntekter, og som benyttes som grunnlag i påfølgende års selvkostkalkyle.
- Holder oversikt over bevegelser på selvkostfondet og anvender midlene i samsvar med regelverket.
- Har etablert fordelingsnøkler som bidrar til en forholdsmessig fordeling av kostnadene som er felles for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og for avfallstjenestene som selges i markedet. I denne forbindelse er det også etablert et klart organisatorisk skille i form av datterselskapene SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS.

Problemstilling 2 – måloppfølging

Problemstillingen fokuserer på i hvilken grad SØIR har fulgt opp sentrale strategier og målsettinger, herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området.

Revisors konklusjon er at rapporteringen i varierende grad har vært tilfredsstillende. Siden rapporteringen ikke har vært fullstendig og kun i begrenset grad systematisk, er det også vanskeligere å undersøke målinnfrielsen opp mot strategidokumentet, samt å vurdere hvorvidt dette har vært et sentralt element i virksomhetsstyringen. Revisor registrerer samtidig at det er foretatt rapportering knyttet til flere relevante faktorer, eksempelvis avfallsmengde.

Problemstilling 3 – kostnadseffektivitet

Problemstillingen relaterer seg til om SØIR i tilstrekkelig grad fokuserer på kostnadseffektiv drift, herunder sett i forhold til lignende selskaper.

Revisor konklusjon er at SØIR har et godt fokus på å sikre kostnadseffektiv drift, herunder sett i forhold til andre renovasjonsselskaper, men at det foreligger et forbedringspunkt knyttet til rapportering innen selvkost.

Undersøkelsen viser at SØIR jevnlig planlegger og gjennomfører tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift. I SØIR er det etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift, så som materialgjenvinningsgrad og gjennomsnittlig renovasjonsgebyr. Eierkommunene mottar rapportering om denne måloppnåelsen i årsmeldingene, men årsmeldingene inneholder samtidig begrenset informasjon om selvkost.

Sett i forhold til gruppen på 24 offentlige renovasjonsvirksomheter, som i 2019 deltok i bransjeorganisasjonen Avfall Norges benchmarkingsundersøkelse, oppnådde ingen av virksomhetene bedre score enn SØIR når det gjaldt driftseffektivitet og systemeffektivitet, det vil si områder relatert til kostnadseffektivitet.

8 Anbefalinger

Med bakgrunn i den gjennomførte forvaltningsrevisjonen fremmer revisor følgende anbefalinger:

- SØIR bør sikre en fullstendig og systematisk kobling mellom fastsatte mål og tiltak, og måloppnåelsen som det rapporteres om i årsmeldingene.
- SØIR bør innarbeide mer informasjon om selvkost i årsmeldingene, så som selvkostkalkyle (forkalkyle), selvkostregnskap (etterkalkyle), samt oversikt med utviklingen av selvkostfondet.

9 Selskapets uttalelse til rapporten

Den 26. oktober 2023 mottok revisor selskapets uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapporten. Uttalelsen gjengis i det følgende.

Takk for utførlig og grundig foreløpig forvaltningsrevisjonsrapport.

Her er våre tilbakemeldinger:

Kriterium 6 SØIRs strategier og målsettinger vil utgjøre et sentralt element i selskapets virksomhetsstyring, hvilket medfører at SØIR bør ha planlagt og gjennomført tiltak i denne forbindelse, samt foretatt systematisk rapportering av resultater knyttet til om måloppnåelsen er på rett vei. Rapportering av resultater kan både være et middel for å undersøke den faktiske målinnfrielsen, men også som et middel for å sikre læring og mulighet for eventuell korrigerende.

SØIR vil fra og med Årsrapport 2023 vise til måloppnåelse for strategi med dens målsettinger. Her vil resultatene fra tiltakene koples med målene i strategien.

Kriterium 8 Det er etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift som det rapporteres på. Videre bør det rapporteres om kostnadseffektiv drift, herunder selvkost, til selskapets eiere.

Fra og med Årsrapport 2023 vil det bli et eget, mer utfyllende avsnitt om selvkost i notene til SØIR IKS og SØIR Husholdning. Det skal vurderes om det er andre sider ved kostnadseffektivitet (slik som det omtales i rapporten pkt. 6.2) som kan presenteres i del 2 av årsrapporten.

SØIR anser rapporten som givende og den vil være en god «veileder» for forbedringsarbeid framover. Den er på en form som er lett forståelig og gir klare konklusjoner.

Se forøvrig eget vedlegg på korrigerende av «fakta» i rapporten.

Vh
Bjørn Erik Jønsberg
Daglig leder

900 83 243

10 Referanser

Andersen, Jon Aarum (1995): *Ledelse og ledelsesteorier. Om hvilke svar ledelsesforskningen kan gi*. Oslo: Bedriftsøkonomens forlag.

Avfallsforskriften (2004).

Bryman, Alan (2004): *Social research methods*. 2. utgave. Oxford: Oxford University Press.

COSO (2005): *Helhetlig risikostyring – et integrert rammeverk*. Oslo: Norges Interne Revisorers Forening.

Dahler-Larsen, Peter (2002): *At fremstille kvalitative data*. Odense: Odense universitetsforlag.

Energidata Consulting (2020): *Renovasjonsbenchmarking. Oppsummering for Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap (SØIR19)*.

Eriksen, Frits A., Ole Kr. Rogndokken og Stein Ove Songstad (2000): *Veileder forvaltningsrevisjon*. Oslo: NKRF.

Forurensningsloven (1981).

Hoff, Kjell Gunnar og Per Aksel Holving (2002): *Balansert målstyring*. Oslo: Universitetsforlaget.

Holme, Idar Magne og Bernt Krohn Solvang (1996): *Metodevalg og metodebruk*. 3. utgave. Oslo: Tano.

Jacobsen, Dag Ingvar (2005): *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 2. utgave. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Kjellberg, Francesco og Marit Reitan (1995): *Studiet av offentlig politikk. En innføring*. Oslo: Tano.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2020): *Veileder til selvkostforskriften*.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021): *Veileder. Internkontroll i kommunesektoren. Kravene i kommuneloven*.

Kommuneloven (2018).

KS (2020): *Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll*.

Larsen, Ann Kristin (2007): *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lov om interkommunale selskaper (1999).

NIRAS (2022): *SØIR tar vare på ressursene. Strategi 2030.*

NKRF (2020): *RSK 001. Standard for forvaltningsrevisjon.* Oslo: NKRF.

Offerdal, Audun (2005): «Iverksettingsteori – resultatene blir sjelden som planlagt». I Baldersheim, Harald og Lawrence E. Rose (red.): *Det kommunale laboratorium.* 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget.

Pressman, Jeffrey L. og Aaron Wildavsky (1973): *Implementation. How great expectations in Washington are dashed in Oakland. Or, why it's amazing that federal programs work at all. This being a saga of the economic development administration. As told by two sympathetic observers who seek to build morals on a foundation of ruined hopes.* Berkeley, Calif.: California University Press.

Ryen, Anne (2002): *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid.* Bergen: Fagbokforlaget.

Selvkostforskriften (2019).

SØIR Husholdning AS (2022): *Skjema 23.*

SØIR Husholdning AS (2023): *Tabell selvkostfond.*

SØIR Husholdning AS (2018): *Årsregnskap 2017.*

SØIR Husholdning AS (2019): *Årsregnskap 2018.*

SØIR Husholdning AS (2020): *Årsregnskap 2019.*

SØIR Husholdning AS (2021): *Årsregnskap 2020.*

SØIR Husholdning AS (2022): *Årsregnskap 2021.*

SØIR Husholdning AS (2023): *Årsregnskap 2022.*

SØIR IKS (2004): *Mål- og strategidokument for SØIR.*

SØIR IKS (2016): *Selskapsavtale.*

SØIR IKS (2018): *Årsmelding 2017.*

SØIR IKS (2019): *Årsmelding 2018.*

SØIR IKS (2020): *Årsmelding 2019*.

SØIR IKS (2021): *Årsmelding 2020*.

SØIR IKS (2022a): *Fordelinger 2023*.

SØIR IKS (2022b): *Årsmelding 2021*.

SØIR IKS (2023): *Årsmelding 2022*.

Thagaard, Tove (1998): *Systematikk og innlevelse*. Bergen: Fagbokforlaget.

Thorsvik, Jan (1985): «Hvorfor mislykkes offentlig politikk?». I Bleiklie, Ivar m.fl. (red.): *Politikkens forvaltning. Festskrift til Knut Dahl Jacobsen på 60-årsdagen 14. desember 1985*. Bergen: Universitetsforlaget.

Winter, Søren (2001): «Implementeringsforskningen og dens relation til evaluering». I Dahler-Larsen, Peter og Hanne Kathrine Krogstrup (red.): *Tendenser i evaluering*. Odense: Odense Universitetsforlag.

Vedlegg A: Revisjonskriterier

I det følgende utledes det revisjonskriterier for den enkelte problemstilling, som igjen oppsummeres i kortpunkter. Disse kortpunktene er videre inntatt i selve rapporten, og revisors vurderinger og konklusjoner bygges rundt disse punktene.

Utlede revisjonskriterier for problemstilling 1

Understående revisjonskriterier relaterer seg til problemstilling 1, jf. punkt 2.2. Problemstillingen fokuserer på i hvilken grad SØIR beregner selvkost i henhold til lov, forskrift og gjeldende retningslinjer.

Brukerbetaling for lovregulerte tjenester kan kun kreves når det foreligger hjemmel. Hjemmel for renovasjonsgebyr følger av forurensningsloven § 34 første ledd. Innenfor renovasjonsområdet er det et lovmessig krav om at selvkost skal danne grunnlag for innbyggernes brukerbetaling. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene. Dette omfatter både kapitalkostnader og driftskostnader, og i denne forbindelse skal både direkte og indirekte kostnader tas med, jf. selvkostforskriften §§ 4 og 5.

Direkte kostnader utgjør alle kostnader som kan knyttes til den lovpålagte delen av avfallsordningen, så som kostnader forbundet med innsamling, transport, mottak, oppbevaring, behandling og etterkontroll av avfall fra husholdningene. Indirekte kostnader kan knyttes til stabs- og støttefunksjoner, fellesfunksjoner og kontrollfunksjoner som anvendes til å utfylle eller understøtte selvkosttjenesten. Fordeling av indirekte kostnader skal etter selvkostforskriften § 4 annet ledd, i størst mulig grad reflektere faktisk bruk/omfang som benyttes i selvkosttjenesten. Kostnader til eierorgan skal imidlertid ikke inngå i selvkost, jf. selvkostforskriften § 4 tredje ledd.

I selvkostforskriften § 2 går det frem at selvkost utgjør kostnadene knyttet til produksjonen av tjenesten som det skal betales gebyr for. Inntekter som knytter seg til kostnader som omfattes av selvkost, skal trekkes fra. Dette kan blant annet være relatert til inntekter for videresalg av avfallsfraksjoner.

Selv om det ikke er uttrykkelig sagt i selvkostforskriften, må det i regelen utarbeides en selvkostkalkyle (forkalkyle). Dette er fastsatt i Kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder til selvkostforskriften (2020), og må gjøres for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger selvkost. Selvkostkalkylen danner budsjett og grunnlag for gebyrene til husholdningene.

Ved årets slutt skal det utarbeides et selvkostregnskap (etterkalkyle) som legges til grunn for avregningen, jf. selvkostforskriften § 8 første ledd. Selvkostregnskapet skal vise de faktiske inntekter, kostnader og resultater knyttet til selvkosttjenesten.

Differanse mellom selvkostkalkyle og selvkostregnskap medfører avsetning eller bruk av selvkostfond, eventuelt fremføring av underskudd dersom det ikke er midler til rådighet på fondet. Selvkostfondets funksjon er å håndtere svingninger i inntekter og kostnader, slik at gebyrene kan holdes mer stabile. Et

overskudd som er avsatt på selvkostfond skal tilbakeføres ved å finansiere et fremtidig underskudd senest i det femte året etter at overskuddet oppsto. Videre skal et fremført underskudd som hovedregel dekkes inn senest i det femte året etter at underskuddet inntraff. Dette følger av selvkostforskriften § 8 annet og tredje ledd.

Det skal beregnes kalkulatoriske renter av selvkostfondet, jf. selvkostforskriften § 8 femte ledd. Rentene skal reflektere alternativavkastningen som brukerne går glipp av ved at midlene er bundet i selvkostfond.

Etter selvkostforskriften § 9 første ledd skal det kunne dokumenteres hvordan selvkostberegningene er gjort. I kommunal- og moderniseringsdepartementets veileder til selvkostforskriften (2020), går det frem at dokumentasjonskravet knytter seg til beregningen av samlet selvkost etter forskriften, ikke til beregningen av gebyrene i den enkelte sak eller sakstype.

* * *

Selvkosttjenesten må innrettes slik at en unngår såkalt krysssubsidiering. Det vil si at en må ha systemer som sikrer at selvkost ikke blir belastet med kostnader eller tilført inntekter som ikke er henførbare til selvkosttjenesten.

Etter avfallsforskriften § 15-3 er håndtering av husholdningsavfall omfattet av selvkostbestemmelsene, mens næringsavfall ikke er det. I forskriftens § 15-4 annet ledd går det frem at dersom kommunen/selskapet også håndterer næringsavfall, skal det foretas en forholdsmessig fordeling av kostnadene som er felles for lovpålagt håndtering av husholdningsavfall og for avfallstjenestene som selges i markedet.

Oppsummerte revisjonskriterier for problemstilling 1:

1. Det utarbeides en selvkostkalkyle som grunnlag for renovasjonsgebyrene. Kostnadene skal fullt ut dekkes inn gjennom gebyrene.
2. Det foretas en avregning mot selvkostregnskapet ved årsslutt som tar hensyn til relevante kostnader og inntekter, og som benyttes som grunnlag i påfølgende års selvkostkalkyle.
3. Differanse mellom selvkostkalkyle og selvkostregnskap medfører avsetning eller bruk av selvkostfond (evt. fremføring av underskudd) i henhold til regelverket.
4. Selvkostberegningene skal dokumenteres.
5. Selvkostområdet er innrettet slik at man unngår krysssubsidiering.

Utlede revisjonskriterier for problemstilling 2

Understående revisjonskriterier relaterer seg til problemstilling 2, jf. punkt 2.2. Problemstillingen fokuserer på i hvilken grad SØIR har fulgt opp sentrale strategier og målsettinger, herunder sikret tilstrekkelig rapportering innen området. Dermed er spørsmålet relatert til implementering, da implementering retter søkelyset på hva som skjer, om noe, etter at det er fastlagt en politikk på et samfunnsområde (Offerdal: 2005).

At implementeringen ikke alltid går som planlagt, finnes det en rekke eksempler på (Pressman og Wildavsky: 1973, Kjellberg og Reitan: 1995, Winter: 2001). En ting er selve vedtaket, en annen ting er hvordan det settes ut i livet (Offerdal: 2005). Det er mange forhold som kan forklare hvorfor implementeringen ikke alltid går som planlagt. Knapphet på tid, manglende økonomi og utilstrekkelige personalressurser, er eksempler på vanlige forklaringsfaktorer (Thorsvik: 1985, Offerdal: 2005).

I § 14 fjerde ledd i lov om interkommunale selskaper går det frem at kommunelovens internkontrollbestemmelse, det vil si § 25-1, også omfatter interkommunale selskaper. Dette forutsetter at det er etablert en tilstrekkelig internkontroll i selskapets organisasjon. Internkontrollen kan også omfatte andre mål enn direkte oppfølging av lovpålagte krav, så som læring i organisasjoner og en effektiv og målrettet forvaltning og tjenesteproduksjon/-kvalitet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet: 2021).

Det er i tråd med allment aksepterte ledelsesprinsipper at en leder for en virksomhet etablerer rutiner og systemer som blant annet skal bidra til å sikre at organisasjonen når de mål som er satt. Av kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav b, går det frem at det skal etableres nødvendige rutiner i arbeidet. I denne forbindelse beskrives rutiner blant annet som viktige for å sikre at aktiviteter og oppgaver blir systematisert og formalisert (Kommunal- og moderniseringsdepartementet: 2021).

Ifølge anerkjente normer for internkontroll, slik som COSO (2005) og KS (2020), vil et siktemål med internkontroll være å fokusere på om resultater leveres i tråd med fastsatte strategier og målsettinger. Dette vil blant annet fordre at det er etablert nødvendige rapporteringssystemer.

I og med at SØIRs strategier og målsettinger vil utgjøre et sentralt element i selskapets virksomhetsstyring, legger revisor til grunn at SØIR bør ha planlagt og gjennomført tiltak i denne forbindelse, samt foretatt systematisk rapportering av resultater knyttet til om måloppnåelsen er på rett vei. Rapportering av resultater kan både være et middel for å undersøke den faktiske målinnfrielsen, men også som et middel for å sikre læring og mulighet for eventuell korrigerende (Hoff og Holving: 2002).

Oppsummert revisjonskriterium for problemstilling 2:

6. SØIRs strategier og målsettinger vil utgjøre et sentralt element i selskapets virksomhetsstyring, hvilket medfører at SØIR bør ha planlagt og gjennomført tiltak i denne forbindelse, samt foretatt

systematisk rapportering av resultater knyttet til om måloppnåelsen er på rett vei. Rapportering av resultater kan både være et middel for å undersøke den faktiske målinnfrielsen, men også som et middel for å sikre læring og mulighet for eventuell korrigerende.

Utlede revisjonskriterier for problemstilling 3

Understående revisjonskriterier knytter seg til problemstilling 3, jf. punkt 2.2. Problemstillingen relaterer seg til om SØIR i tilstrekkelig grad fokuserer på kostnadseffektiv drift, herunder sett i forhold til lignende selskaper. I det følgende vil det bli fokusert på en fastsatt forutsetning om at selskapet skal drive kostnadseffektivt. Dette ved siden av de generelle kriteriene til virksomhetsstyring som er utledet i forbindelse med problemstilling 2, herunder betydningen av rutiner, systemer, organisering, målsettinger og rapportering.

I selskapsavtalen som er inngått mellom SØIR og eierkommunene er det nedfelt at selskapet skal drives kostnadseffektivt og rimelig, og forutsettes å være selvfinansierende. Revisor legger til grunn at dette vil forplikte overfor eierkommunene med hensyn til intern organisering, drift og rapportering.

Det bør kunne forventes at selskapets ledelse har fokus på at intern organisering og drift av virksomheten er innrettet slik at en oppnår målsettingen om en kostnadseffektiv og rimelig drift, og at det planlegges og gjennomføres tiltak som har betydning for en kostnadseffektiv drift. Kostnadseffektiv drift bør videre være et fokusområde når det gjelder styringen av selskapet. Dette innebærer blant annet at styret og daglig leder holder oversikt over utviklingen i egen virksomhet over tid, samt at det er etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift som det rapporteres på. Det bør også rapporteres om kostnadseffektiv drift, herunder selvkost, til eierne. Dette ut fra at kostnadseffektiv og rimelig drift er en forutsetning/målsetting som er fastsatt av eierne, hvilket igjen kan ha betydning for selvkostnivået.

En del av problemstillingen innebærer en sammenligning med andre renovasjonsselskaper når det gjelder kostnadseffektiv drift. Hvorvidt et selskap driver kostnadseffektivt i forhold til andre, vil imidlertid kunne være påvirket av mange ulike faktorer. Det kan blant annet forekomme forskjeller i organisering, oppgaver, prioriteringer og rammebetingelser som medfører at selskapene må være ulike. Samtidig vil eksempelvis omfanget av investeringer og avskrivninger kunne være vidt forskjellige fra renovasjonsselskap til renovasjonsselskap. Dette kan utgjøre store forskjeller i kostnadsnivået til det enkelte selskap, og dermed også på gebyrnivået. Denne typen sammenligninger må således anvendes med varsomhet.

Oppsummerte revisjonskriterier for problemstilling 3:

7. Det planlegges og gjennomføres jevnlig tiltak for å sikre kostnadseffektiv drift.

8. Det er etablert målsettinger for kostnadseffektiv drift som det rapporteres på. Videre bør det rapporteres om kostnadseffektiv drift, herunder selvkost, til selskapets eiere.
9. Selskapets ledelse holder oversikt over hvordan eget kostnadsnivå utvikler seg over tid, og eventuelt i forhold til andre renovasjonsselskaper.

Vedlegg B: Relabilitet og validitet

Reliabilitet og validitet er sentrale begreper i kvalitetssikringen av undersøkelser. I det følgende angis sider ved undersøkelsens reliabilitet og validitet.

Reliabilitet

En undersøkelses reliabilitet bestemmes av hvordan målingene er gjort og hvor nøyaktig en er i den videre behandlingen av dataene (Holme og Solvang: 1996). For å sikre at respondentene «kjenner seg igjen» i de nedtegnede intervjudataene forelegges de sine respektive intervjureferater til verifisering.

Jacobsen (2005) fremhever at respondentene kan bli utsatt for en undersøkelseeffekt. Det er ikke uvanlig at en undersøkelsessituasjon kan oppfattes som kunstig og unaturlig. Dette kan få intervjuobjektene til å opptre noe annerledes enn de ellers ville ha gjort. Enkelte kan for eksempel bli reserverte med å svare på kritiske spørsmål. Som et ledd i å forhindre noe av dette, forsøkes det i størst mulig grad å behandle respondentene anonymt. I rapporten henføres som hovedregel ikke innhentede intervjudata direkte til enkeltrespondenter.

For at intervjusituasjonen skal oppleves så naturlig som mulig vektlegges det at intervjuene skal foregå i rolige omgivelser og at respondentene skal få snakke relativt fritt. En fordel med de kvalitative intervjuene er nettopp muligheten til å snakke relativt fritt. Imidlertid er det nødvendig med en viss struktur på intervjuene. Derfor utvikles det en intervjuguide med de sentrale temaene og spørsmålene for undersøkelsen. På denne måten unngås det i større grad at sentrale spørsmål kan utebli, foruten at det også forenkler analysearbeidet. Når det stilles spørsmål om bestemte temaer, blir det enklere å kategorisere og tolke dataene ut ifra dette. Hvilke spørsmål som stilles til hver enkelt respondent vil imidlertid variere noe. Dette kommer av deres ulike posisjoner og roller (jf. punkt 3.2). Flexibilitet er som Thagaard (1998) fremhever, viktig for å knytte spørsmålene til den enkelte respondents forutsetninger.

Videre har det vært fokus på å sikre at rapportens innhold stemmer overens med mottatte opplysninger og innhentede dokumenter. Derfor har forvaltningsrevisjonsrapporten blitt underlagt intern kvalitetssikring i henhold til Revisjon Øst IKS sine rutiner for intern kvalitetskontroll av forvaltningsrevisjonsprosjekter. Rapportens grunnlag har i denne forbindelse blitt kontrollert flere ganger.

Validitet

Validiteten sier noe om hvor gyldige eller relevante dataene er for det en søker å undersøke (Eriksen m.fl.: 2000).

En fordel med den kvalitative intervjuundersøkelsen er at den sikrer høy begrepsvaliditet, hvilket omhandler at en faktisk måler det en søker å måle. Det er nemlig intervjuobjektene som i stor grad definerer hva som er den «riktige» forståelsen av fenomenet (Jacobsen: 2005). Ved å stille utdypende

spørsmål kan man således styrke muligheten for å avklare eventuelle misforståelser (Larsen: 2007). For å forenkle analyse- og kategoriseringsarbeidet har det imidlertid blitt valgt å strukturere intervjuene noe (jf. ovennevnte punkt om reliabilitet). Intervjuene «flyter således ikke helt fritt».

Selv om det kvalitative intervjuet er egnet til å sikre høy begrepsvaliditet er det ikke like egnet til generalisering. Den kvalitative metoden vektlegger detaljer, nyanserikdom og det unike ved hver enkelt respondent (Jacobsen: 2005). En styrke ved metoden er at den er egnet til å oppnå nærhet og dybde på et avgrenset område (Ryen: 2002). Metoden kan være egnet til å undersøke komplekse problemer (Dahler-Larsen: 2002). En svakhet med metoden er imidlertid at den kan være lite egnet til generalisering. Ofte deltar det kun et fåtall personer i kvalitative intervjuundersøkelser. Gjennomføring av intervjuer er nemlig en omfattende og tidkrevende prosess. En konsekvens er at det kan bli problemer med representativiteten og dermed også muligheten til å generalisere (Bryman: 2004). Den angitte dokumentanalysen (jf. punkt 3.3) søker å supplere intervjudataene ved å fremskaffe et mer skriftlig underlag for deler av undersøkelsen.

For å styrke undersøkelsens validitet har det videre blitt trukket inn sentral litteratur og regelverk som berører forvaltningsrevisjonens problemområde. Dette har dannet basis for utledningen av revisjonskriteriene (jf. [vedlegg A](#)) og vil bidra til at det gis større visshet om at undersøkelsen og funnene er relevante.

Arkivsak-dok. 21/00033-44
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-62/23 KONTROLLUTVALGETS MØTEKALENDER 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

Møtekalender for 2024 godkjennes

Vedlegg:

Møtekalender 2024

Saksframstilling:

I Elverum har det vært praksis med 7 møter årlig i kontrollutvalget, 4 i vårhalvåret og 3 i høsthalvåret. Det settes opp ekstramøter ved behov.

Det har også vært praksis at møtene avholdes på fredager med møtestart kl 09:00. Er det andre ønsker korrigeres møtekalenderen i møtet.

Møteplan kontrollutvalgene 2024

Ved behov kan kontrollutvalgene gjøre endringer i møteplanen eller innkalle til flere møter.

Glåmdalskommunene

	Jan. ²	Febr. ²	Mars	April	Mai ¹	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt. ³	Nov.	Des.
Eidskog	17. 25.		14.		23.	6.	Ferie	29.		3.	28.	
Grue	17.	6.	19.		28.	6.			3.	15.		3.
Kongsvinger	17./23		12.	30.		6. 4.		27.		1.	26.	
Nord-Odal	17.	8.	21.		30.	6.			5.	17.		5.
Sør-Odal	17./29		18.		14.	6.			2.	14.		2.
Våler	17./22		11.		27.	6.		26.		7.		9.
Åsnes	17./24		20.		22.	6.			4.	9.	27.	

Kommunene i Sør-Østerdal

	Jan.	Febr	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
Elverum	18. 26.		16.		10.	6., 14.	Ferie		6.	4.	22.	
Engerdal	18.	12.			13.	6.			9.		18.	
Stor-Elvdal	18.	5.	18.		27.	6.			16.		25.	
Trysil	18. 24.				22.	6., 12.			4.	16.	27.	
Åmot	18. 25.				23.	6., 13.			5.	17.	28.	

1. I disse møtene behandles kommunenes årsregnskap/årsberetning
2. NKRFs Kontrollutvalgskonferanse avholdes [31. januar](#) og [1. februar](#)
3. I disse møtene behandles budsjett for kontroll og tilsyn for 2024. Høstferie er uke 41
4. Opplæringsdager [17. og 18. januar](#). Felles fagdag [6. juni](#)

Oppdatert 21.11.2023

Arkivsak-dok. 21/00038-25
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EI-63/23 VELKOMMEN TIL NYTT KONTROLLUTVALG

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kontrollutvalgets leder ønsker velkommen til møte.

Kommunestyret valgte i sitt møte den 18.10.23, et nytt kontrollutvalg. Det er valgt 3 nye utvalgsmedlemmer, 2 blir med over fra forrige valgperiode. Sekretær vil gi en kort innføring i kontrollutvalgets oppgaver og arbeidsform.

Det vil bli avholdt en egen opplæringsdag for medlemmer og varamedlemmer 18. januar 2024. Dette blir en felles samling for alle kontrollutvalgene i Østerdalsregionen.

Det nye kontrollutvalget presenterer seg selv:

- ✓ Bakgrunn/eventuell kjennskap til kommunal virksomhet/politisk erfaring/kontrollutvalgets rolle
- ✓ Vervkombinasjoner

- Litt om budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet, jf. vedtak på forrige KU-møte
- Opplærings- og fagdager i regi av sekretariatet
- Taushetserklæringer – følger av kommunelovens regler
- Informasjon om kontrollutvalget på sekretariatets hjemmeside, godkjenning av bruk av personopplysninger
- Praktisk organisering, alt sendes digitalt, e-postadresser som fungerer og leses

Arkivsak-dok. 21/00038-26
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EI-64/23 KONTROLLUTVALGETS HJELPERE

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering

Vedlegg:

Ingen – det vises til digitale referanser under Saksfremstilling

Saksfremstilling:

Kontrollutvalget er et lovpålagt utvalg, jf. kommuneloven kap. 23, og har en sentral rolle i kommunens egenkontroll. Utvalget har omfattende oppgaver og en vid innsynsrett i alle kommunale forhold. For at kontrollutvalget skal kunne ivareta sin funksjon, vil det være avhengig av bistand fra sekretariat og revisor. Elverum kommune har valgt å inngå selskapsavtale med Konsek Øst IKS (sekretariat) og Revisjon Øst IKS for kjøp av tjenester.

Det er viktig å legge til rette for god dialog, gjensidig forståelse og klar ansvars- og oppgavefordeling mellom kontrollutvalget, sekretariatet og revisjonen.

Sekretariatet er kontrollutvalgets viktigste hjelper og støttespiller. Et fungerende sekretariat er en forutsetning for at kontrollutvalget skal kunne utføre sin kontroll- og tilsynsfunksjon på en god måte.

Både kontrollutvalg, sekretariatet og revisjon har sine årshjul med oppgaver som må følges. Sekretariatet er direkte underordnet utvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir. Det er opp til det enkelte kontrollutvalg å bestemme nærmere hvilke oppgaver sekretariatet skal ha.

Konsek IKS har imidlertid sekretariatfunksjon for 12 kommuner, og dette forutsetter en del standarder og grunnleggende like prosedyrer. Kommunedirektøren eller administrasjonen i kommunen har imidlertid ikke instruksjons- eller avgjørelsesmyndighet overfor sekretariatet. Sekretariatfunksjonen kan ikke legges til revisjonen.

Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og forberedt. Det er derfor viktig at sekretariatet besitter kompetanse om offentlig forvaltning og har basiskunnskaper om økonomi, revisjon og juss.

Sekretariatet må ha tilstrekkelig kapasitet til saksforberedelse, utredning og oppfølging av sakene. Sekretariatet sender også ut møteinnkallinger, skriver protokoller og sørger for at kontrollutvalgets vedtak følges opp og kommer til videre behandling i kommunestyret der det er påkrevet.

Se mer om sekretariatet på hjemmesiden www.konsek-ost.no

Revisjonsoppdraget består av to former for revisjon; forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon. I tillegg kan revisjon gjennomføre andre oppdrag etter nærmere avtale med kontrollutvalget. Det er kommunestyret som avgjør hvilken revisjonsordning kommunen skal ha, og det er kontrollutvalget som innstiller til kommunestyret.

Arkivsak-dok. 21/00033-45
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-65/23 PÅMELDING KONTROLLUTVALGSKONFERANSE GARDERMOEN

Forslag til vedtak/innstilling:

Sekretær melder i etterkant av møtet på de som er interesserte i å delta på konferansen.

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

NKRF inviterer 31. januar – 1. februar 2024 til kontrollutvalgskonferanse på Gardermoen.

Dette er en landsomfattende konferanse som arrangeres årlig. Deltakerrekorden fra 2020 var med ca 800 deltakere. Målgruppe er ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontroll, revisjon og tilsyn i kommunal sektor.

Det er satt av kr 40 000 til kurs i kontrollutvalgets budsjett for 2024.

Arkivsak-dok. 21/00029-10
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-66/23 KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN 2024

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget vedtar den foreslåtte årsplanen (med de endringer som fremkom i møtet), som kontrollutvalgets årsplan for 2024.
2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsplan for 2024 til orientering.

Vedlegg:

Kontrollutvalgets årsplan 2024 – Elverum kommune

Saksframstilling:

Sekretariatet har laget et forslag til årsplan for 2024. Den bygger på samme mal som tidligere år. I tillegg lager vi en intern tiltaksplan som diskuteres/vurderes i kontrollutvalget. Tiltaksplanen anses som et internt arbeidsdokument, men en oppdatert versjon samt oversikt av kontrollutvalgets vedtak (oppfølgingsplan), legges ved saken *Referater og orienteringer* i innkallingen til hvert møte.

I tillegg vil det være en felles opplærings- og fagdager for alle kontrollutvalgene i begge regionene. Temaene som skal diskuteres på fagdage får dere oppgitt når datoen nærmer seg. Fagdagen er også en god mulighet for å utveksle erfaringer med de andre kontrollutvalgene.

Som del av årsplanen, vedtas kontrollutvalgets møteplan. Ved behov vil det kunne bli en endring i møteplanen, både i forhold til dato og antall møter. En oppdatert møteplan for alle kontrollutvalgene ligger til enhver tid på www.konsek.ost.no

Årsplanen vil bli oversendt kommunestyret til orientering.

Når det gjelder møtehyppighet, er det lagt opp til 4 ordinære møter i vårhalvåret og 3 møter i høsthalvåret.

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024

KONTROLLUTVALGET I
ELVERUM KOMMUNE

Vedtatt i kontrollutvalget 1.12.23
Er tatt til orientering i kommunestyret xx.xx.xx

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	KONTROLLUTVALGET I ELVERUM	3
3	MØTEPLAN	3
4	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER I 2024.....	4
4.1	KONTROLL MED FORVALTNINGEN	4
4.2	OPPGAVER KNYTTET TIL REGNSKAPSREVISJON	5
4.3	OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON	5
4.4	OPPGAVER KNYTTET TIL FORVALTNINGSREVISJON AV SELSKAPER	6
4.5	OPPGAVER KNYTTET TIL EIERSKAPSKONTROLL.....	6
4.6	OPPGAVER KNYTTET TIL BUDSJETTBEHANDLINGEN	6
4.7	OPPGAVER KNYTTET KONTROLLUTVALGETS PÅSEANSVAR MED REVISJONEN	6
4.8	KONTROLLUTVALGETS RAPPORTERING	7
4.9	ØVRIGE OPPGAVER OG AKTIVITETER I 2024	7
	VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT	8
	KONTROLLUTVALGETS OPPGAVER	8
	KONTROLLUTVALGET OG REVISOR.....	9
	KONTROLLUTVALGET OG SEKRETARIAT	9

Kontrollutvalget i Elverum kommune

1 Innledning

Kommunestyret har den øverste kontrollen med den kommunale forvaltningen. Det er vedtatt ny kommunelov, lov 22. juni 2018 nr 83 hvor deler av den ble gjort gjeldende i 2019 mens noe gjelder fra henholdsvis 1.1.2020 og 1.1.2021. Kontrollutvalget med sitt sekretariat og revisjonen er sentrale hjelpeorganer for kommunestyret og skal utøve sitt arbeid i henhold til kommunelovens bestemmelser i **kapittel 23** og **kapittel 24**. Det er også en egen forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kontrollutvalgets oppgaver knytter seg både til kontroll med den kommunale forvaltningen og til et påseansvar med revisjonens arbeid. Kommunale foretak omfattes også av kontrollen.

Kontrollutvalgsforskriften har bestemmelser om kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg er kontrollutvalget gitt oppgaver i forbindelse med valg av revisor, ansettelse, suspensjon og oppsigelse av revisor og budsjett for hele kontroll- og revisjonsarbeidet i kommunen. Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har et eget kompetent sekretariat. Eksempler på hvordan kontrollutvalget kan utføre sine oppgaver er gjengitt i **vedlegget** (listen er ikke uttømmende).

I kontrollutvalgets årsplan har vi omtalt noen av oppgavene som er planlagt gjennomført i 2024. Kontrollutvalget har i tillegg en egen tiltaksplan med mer spesifisering av planlagte tiltak og oppgaver. Denne blir oppdatert fortløpende.

Alle sentrale dokumenter er å finne på kommunens hjemmeside, de blir også lagt ut på Konsek Øst IKS sin hjemmeside.

2 Kontrollutvalget i Elverum

Kontrollutvalget i Elverum består av 5 medlemmer. Følgende medlemmer og varamedlemmer er valgt for perioden 2023-2027:

Medlem	Parti	Varamedlem	Parti
Jan Eirik Krey - leder	H	Britt Weium	AP
Ida Mellesdal - nestleder	PP	Sevald Høye	
Jeanette Evensen Olsen	AP	Elisabeth Kristiansen	
Atle Ivar Flaa	SP	Ingrid Lium	
Rune Rindalsholt	FRP	Espen Heiberg Rasch	V
		Anne Simensen	H
		Erland Lae	

Kontrollutvalget har ikke eget reglement men er inkludert i kommunens «Reglementer for politiske organer». Kontrollutvalget valgte å bruke dette istedenfor å ha et eget.

3 Møteplan

Kontrollutvalgets møter skal holdes for åpne dører på lik linje som andre kommunale utvalg. Kontrollutvalgets møter avholdes på dagtid.

Kontrollutvalget har vedtatt en møteplan for 2024. Det er lagt opp til 7 møter i 2024. Ved behov kan kontrollutvalget gjøre endringer i planen. Møteplanen holdes oppdatert.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Det legges opp til følgende møtedager i 2024:

Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Des.
26.		16.		10.	14.			6.	4.	22.	

4 Kontrollutvalgets oppgaver i 2024

4.1 Kontroll med forvaltningen

Den generelle kontrollen med forvaltningen gjennomføres med følgende tiltak:

- Samtaler med ordføreren og kommunedirektøren, etter avtale.
- Informasjon fra enhetene, dette bestemmes fortløpende.

Faste rapporteringer til kontrollutvalget fra kommunedirektøren:

- Økonomirapportering.
- Rapport fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
- Rapportering om kommunedirektørens oppfølging av kommunestyresaker (årlig eller halvårlig)
- Rapportering av sykefravær, anmeldelser, varslinger og eventuelle mottatte tilsynssaker.

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

- Saker fra formannskapet: **velges ny**
- Saker fra komite for helse og omsorg: **velges ny**
- Saker komite for vekst og utvikling: **velges ny**
- Saker fra komite for utdanning: **velges ny**
- Saker fra plan og eiendom: **velges ny**

Kontrollutvalget har en gjensidig orientering i hvert møte.

Kontrollutvalget skal ha kontroll med hele den kommunale forvaltningen, både administrativt og politisk, men kontrollutvalget skal ikke kontrollere kommunestyret, jf. kommuneloven § 23-2:

«Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen.»

Ettersom kontrollutvalget har «fordelt» de ulike områdene i kommunen mellom seg, kan vedkommende som har det enkelte området delta i de respektive utvalgene, også når det gjelder lukkede møter. Betingelsen er at saken er relevant for kontrollutvalget. Kommunestyret selv kan imidlertid bestemme at kontrollutvalget ikke har rett til å være til stede i lukket møte i kommunestyret, jf. bestemmelsens fjerde ledd, 2. setning.

Kontrollutvalget vil i løpet av året be om informasjon fra ulike enheter. Hvilken informasjon som kontrollutvalget ber om, vil gå fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

Risiko- og vesentlighetsvurderingen som utarbeides som grunnlag for forvaltningsrevisjon, vil også være et godt hjelpemiddel for kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen.

Kontrollutvalget vil også vurdere å legge noen av møtene sine til de ulike virksomhetene i kommunen, eksempelvis i forbindelse med ulike orienteringer fra enhetene.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

4.2 Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon

Ved behandlingen av kommunens og eventuelt foretakets regnskap for 2023, vil kontrollutvalget avgi en uttalelse, som stiles til kommunestyret. Formannskapet (og styret for foretakets regnskap) får kopi av uttalelsen, slik at den er med innstillingen til kommunestyret. Slik vi tolker forskrift om kontrollutvalg og revisjon (forskriften) § 3 annet ledd og kommuneloven § 14-6, er det formannskapet og ikke styret, som innstiller til kommunestyret også ved behandlingen av foretakets årsregnskap.

Alle nummererte brev eller andre typer revisjonsmerknader, som revisjonen ønsker at kontrollutvalget skal følge opp, behandles fortløpende. Nummererte brev som ikke blir godt nok fulgt opp, sendes kommunestyret til videre behandling. Revisjonens årsavslutningsbrev følges opp av revisjonen, med orientering til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget behandler en interimrapportering i det første møtet i 2024.

4.3 Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering av kommunen og kommunens selskaper, jf. kommuneloven § 23-3. Hensikten med en slik vurdering er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalget utarbeidet i 2020 en plan for forvaltningsrevisjon i kommunen og kommunens selskaper for perioden 2021-2024.

Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2021-2024 ble behandlet i kontrollutvalgets møte i 21. september 2020 og kontrollutvalget foreslo følgende prosjekter for 2021-2024:

Områder	Forslag prosjekter (temaer)
Økonomi, administrasjon og fellesfunksjoner	Offentlige anskaffelser – Budsjettering og økonomistyring (Inkl. investeringsprosjekter)
-----«-----	Kommunens eierstyring av selskaper
-----«-----	Innkjøp
-----«-----	Heltid/deltid
-----«-----	Næringsutvikling
Sektor for pleie, rehab.og omsorg	Vikarbruk i pleie, rehabilitering og omsorgstjenesten
Sektor for familie og helse inkl. NAV	Tiltak for å forhindre barnefattigdom
Sektor for utdanning	Tilpasset undervisning og spesialundervisning
-----«-----	Skolemiljø og mobbing (etterlevelse av opplæringsloven kap. 9A)
-----«-----	Tilbud til barn i barnehagen med særskilt behov
-----«-----	Tilskudd til private barnehager
Sektor for teknikk og miljø, inkl. eiendom	Styring av byggeprosjekter, internkontroll, oppfølging og økonomi

Planen ble vedtatt av kommunestyret 28.10.20.

Kontrollutvalget behandlet i møte 11.3.22 forvaltningsrevisjonsprosjekt «Budsjettering og økonomistyring». Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Tiltak for å forhindre barnefattigdom i Elverum kommune» ble behandlet i møte 25.11.22. Kontrollutvalget behandlet i møte 10.3.23 prosjektplan «Heltid/deltid og bruk av vikarer» innenfor pleie, rehabiliterings- og omsorgstjenesten. Ferdig prosjekt forventes ferdigstilt våren 2024.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Alle forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp av kontrollutvalget i ettertid (om hvordan rapportens anbefalinger blir fulgt opp av administrasjonen).

4.4 Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon av selskaper

Risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon av selskaper for perioden 2021-2024 ble behandlet i kontrollutvalgets møte 23. oktober 2020 og kontrollutvalget foreslo følgende prosjekter for 2021-2024:

Selskap	Kommentarer
Elverum Vekst AS	
Ydalir boligutvikling AS	
SØIR IKS	Eventuelt fellesprosjekt med øvrige eiere
Elverum Energi AS	

Planen ble vedtatt av kommunestyret 18.11.20.

Det ble bestilt prosjektplan for eierskapskontroll i SØIR IKS i møte 20.5.22. Ferdig rapport ble 8.9.23. Forvaltningsrevisjon i samme selskap vil bli behandlet i møte 1.12.23.

Alle gjennomførte forvaltningsrevisjoner med selskaper følges opp i ettertid.

4.5 Oppgaver knyttet til eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres og planen skal baseres på en risiko og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap, jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget har i 2020 utarbeidet en plan for eierskapskontroll for perioden 2021-2024.

Det foreslås en generell «overordnet» eierskapskontroll for å undersøke hvordan kommunenes systemer og rutiner fungerer i praksis. Samtidig med en eventuell forvaltningsrevisjon i selskaper, jf. pkt. 4.4 ovenfor, foreslås at det gjennomføres eierskapskontroll av disse selskapene.

4.6 Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen

Kontrollutvalget behandlet forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2024 i møtet 6. oktober 2023. I forslaget ligger rammen for kontrollutvalgets virksomhet, revisjonens virksomhet og sekretariatets virksomhet. Budsjettet vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret. Kontrollutvalget følger opp at dette skjer, jf. reglement for kontrollutvalget § 5.

4.7 Oppgaver knyttet kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Følgende tiltak er planlagt:

- Revisjonen rapporterer om sin virksomhet gjennom revisjonens ulike planverk, gjennom oppdragsavtaler og engasjementsbrev og for øvrig ved behov.
- Oppdragsansvarlig revisor både for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon legger fram sine uavhengighetserklæringer i 2023/24.
- Revisjonen vil i første møte 2024 orientere om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023. Revisjonens plan for Elverum kommune er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

- Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2023, jf. NKRFs¹ veiledere² legges fram i det første møtet i 2024.
- Øvrige tiltak går fram av kontrollutvalgets tiltaksplan.

4.8 Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 behandles i mars 2024, og oversendes deretter kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret om resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon i årsrapporten. Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.

Rapporter etter gjennomført forvaltningsrevisjon, eierskapskontroller, eventuelle andre bestillinger og eventuell oppfølging av nummererte brev sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalgets årsplan for 2024 behandles i siste møte i 2023 og sendes deretter kommunestyret til orientering.

4.9 Øvrige oppgaver og aktiviteter i 2024

- Kontrollutvalgets oppgaver er mange og store og ser behov for en jevnlig oppdatering av sine kunnskaper. Dette er vist gjennom kontrollutvalgets forslag til budsjett som inneholder en post til kursvirksomhet.
- Konsek Øst IKS har planlagt 1 fagdag for kontrollutvalgene i 2024, trolig i juni 2024. Revisjon Øst IKS vil også trolig delta. Det samme ble gjort i juni 2023.
- Kontrollutvalget ønsker å sende flest mulig av sine medlemmer på NKRFs kontrollutvalgskonferanse. Den blir avholdt 31. januar og 1. februar på Gardermoen. Dette er en stor konferanse med deltakere fra hele landet. I de siste årene har antall deltakere ligget på mellom 600 og 800 deltakere.
- Det er også ønskelig med jevnlig møter mellom kontrollutvalgslederne i distriktet. Dette vurderes etter hvert.
- Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne, jf. kommuneloven § 23-2, 2. ledd.
- Kontrollutvalget og sekretariatet vil fortsette arbeidet med å informere om kontroll og revisjon, bl.a. gjennom sekretariatets hjemmeside og ved å oppfordre kommunen til å orientere om kontrollutvalgets virksomhet på kommunens hjemmeside.
- I den grad kontrollutvalget ønsker det, vil sekretariatet delta i kommunestyret når viktige saker fra kontrollutvalget blir behandlet.

Elverum, 1.12.23
Jan Eirik Krey (sign.)
leder av kontrollutvalget

Kristin Moe
Sekretær/Avdelingsleder

¹ NKRF (Norges kommunerevisorforbund <https://www.nkrf.no/>)

² http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_regnrev.pdf og http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_-_KUs_paseansvar_forv_rev.pdf

VEDLEGG – FAGLIG OVERSIKT

Kontrollutvalgets oppgaver

Kontroll med forvaltningen

Kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen kan bl.a. utøves gjennom:

- revisjonens arbeid,
- risiko- og vesentlighetsvurdering,
- tilsendte saksdokumenter og protokoller fra kommunestyret og andre politiske utvalg,
- samtalen med ordføreren og kommunedirektøren
- kommunedirektørens rapportering av oppfølging av vedtak,
- innkalling av enhets- eller virksomhetsledere til utvalgets møter, hvor det redegjøres og svares på spørsmål om forvaltning og drift av vedkommende enhet/virksomhet/tjeneste,
- besøk i kommunens forskjellige virksomheter, enheter,
- utvalgets egne observasjoner,
- rapporter fra andre tilsynsorganer,
- saker hvor kommunen har vært omtalt i media

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget har en plikt til å påse at regnskapsrevisjonen skjer på en betryggende måte. Dette påseansvaret er omhandlet i årsplanens pkt. 4.7.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapene

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon (forskriften) § 3, skal kontrollutvalget på bakgrunn av revisjonsberetningen, avgi uttalelse om årsregnskapene (kommunen og foretak). Uttalelsen skal avgis til kommunestyret, med kopi til formannskapet før dette behandler regnskapet.

Oppfølging av merknader

Kontrollutvalget har et ansvar for oppfølging av revisjonens merknader. Dette er merknader som er gitt i nummererte brev, jf. forskriften § 3.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal på grunnlag av revisjonens rapporter og annen informasjon føre kontroll med at forvaltningen er i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak. Kontrollutvalget skal videre i samarbeid med revisjonen foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valg perioden utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Kommunens selskaper skal også inngå i denne planen, jf. kommuneloven § 23-3. Planen skal vedtas av kommunestyret.

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal minst én gang i valg perioden utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, jf. kommuneloven §23-4. Planen skal vedtas av kommunestyret.

Budsjettbehandlingen

Etter forskriften § 2, skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet i kommunen. Dette forslaget bør foreligge tidsnok til at kommunen kan få innarbeidet dette i sine budsjetter. Kommunedirektøren har ikke adgang til å gjøre endringer i dette forslaget, jf. kommentarene til forskriften § 2.

Kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Kontrollutvalget skal holde seg løpende underrettet om revisjonens virksomhet og ha påseansvar med at revisjonsarbeidet er a jour og foregår i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Dette kan utøves på følgende måte:

- Gjennom behandling av revisjonens planverk.
- Gjennom forvaltningsrevisjonsprosjekter som forelegges til behandling eller til orientering.
- Gjennom behandling av rapporter vedrørende misligheter/uregelmessigheter.
- Gjennom rapporter vedrørende regnskapsrevisjon eller vurderinger av den interne kontrollen.
- Gjennom revisjonens orienteringer som blir gitt til kontrollutvalget.
- Gjennom resultatet av gjennomført ekstern kvalitetskontroll av revisjonsenheten.
- Ved løpende spørsmålsstilling fra kontrollutvalget.

NKRF har utarbeidet veileder for hhv. påseansvar med regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon som benyttes i vurderingen.

Kontrollutvalgets rapportering

Kontrollutvalget rapporterer til kommunestyret når det er viktig at dette blir holdt orientert og gitt mulighet til å drøfte eventuelle tiltak. Kontrollutvalget rapporterer direkte til kommunestyret.

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av disse, jf. forskriften § 4. Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal også rapporteres til kommunestyret iht. forskriften § 5.

Rapporter etter forvaltningsrevisjonsrapporter, eierskapskontroller og eventuelt andre rapporter/undersøkelser sendes fortløpende til kommunestyret.

Kontrollutvalget avgir årlig årsplan og årsrapport til kommunestyret.

Kontrollutvalget og revisor

Dette punktet inneholder øvrige forhold til revisor som ikke er knyttet mot noen av punktene ovenfor.

- Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (ev. regnskapsrevisjon) etter bestiller/utførermodellen.
- Kontrollutvalget har innsyn i revisjonens saksdokumenter iht. offentlighetslovens bestemmelser, så langt det er nødvendig for kontrollutvalgets arbeid.
- Revisjonen skal orientere kontrollutvalget om gjennomført ekstern kvalitetskontroll fra NKRF.

Kontrollutvalget og sekretariat

I henhold til kommuneloven § 23-7, skal kontrollutvalget ha et eget sekretariat til å bistå seg i sitt arbeid. Det er kommunestyret som skal «sørge for sekretærbistand som tilfredsstiller kontrollutvalgets behov». I lovens forarbeider, jf. Ot.prp. 46 L (side 406) sies det:

«Det følger av bestemmelsen at sekretariatet skal ha kapasitet og kompetanse som oppfyller kontrollutvalgets behov for utrednings- og saksforberedelseskapasitet.»

Konsek Øst IKS (fra 1.1.2021) er et interkommunalt selskap som skal ivareta sekretariatsfunksjonen for kontrollutvalgene i Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot og Åsnes kommuner. Sekretariatet har tre ansatte.

Arkivsak-dok. 21/00033-46
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-67/23 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00041-68
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EI-68/23 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering

Vedlegg:

Kontrollutvalgets tiltaksplan med oppfølgingsliste

Saksframstilling:

Det er vedtatt at kontrollutvalgsmedlemmene skal ha en gjensidig orientering fra de komiteene de skal ha oppmerksomheten rettet mot.

Orienteringer/diskusjoner:

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene
(hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige).

Kontrollutvalget har fordelt oppmerksomheten på de ulike områdene slik:

Saker fra formannskapet: - **velges ny**

Saker fra komite for helse og omsorg: - **velges ny**

Saker komite for vekst og utvikling: Rune Rindalsholt

Saker fra komite for utdanning: **velges ny**

Saker fra plan og eiendom: - **velges ny**

Kontrollutvalget tar en gjensidig orientering i hvert møte

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre eventuelt kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

- Eventuelle mediasaker
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer

Oppdatert «Tiltaksplan med oppfølgingsliste» ligger ved saken til orientering

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE

Tiltaksplan og oppfølging av saker Elverum kommune

Utgangspunktet for oppgaver knyttet til:

- regnskapsrevisjon er bl.a. relatert til § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
- forvaltningsrevisjon er bl.a. relatert til koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
- eierskapskontroll er bl.a. relatert til koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
- kontrollutvalgets påseansvar er bl.a. relatert til koml. § 23-2.
- budsjettbehandlingen er bl.a. bl.a. relatert til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2.(Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).)
- kontrollutvalgets rapportering er bl.a. relatert til koml. § 23-5.

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
Fortløpende rapportering	• Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. • Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): ○ Formannskapet – velges ny ○ Komitè for helse og omsorg – velges ny ○ Komitè for utdanning – velges ny ○ Komitè vekst og utvikling – Rune Rindalsholt ○ Komitè plan og eiendom – velges ny • Rune Rindalsholt og Jeanette Evensen Olsen er kommunestyrets representanter i kontrollutvalget
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	• Samtale med ordfører og kommunedirektør. • Orienteringer fra kommunedirektøren: ○ Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. ○ Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). ○ Oppfølging av kommunestyrevedtak (KU medlemmene leser tertialrapport der dette blir rapportert) ○ Sykefravær. ○ Tilsynssaker. • Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). • Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging
Fredag 27.1.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 25.11.22 • Orientering – oversikt over planlagte og gjennomførte statlige tilsyn. Er anbefalingen i forvaltningsrevisjon «budsjettering- og økonomistyring» fulgt opp? • Benchmarking Revisjon Øst IKS • Statusrapport revisjon 2022, andre halvår (31.12.22) • Bestilling av prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon iht. plan for forvaltningsrevisjon 2021-2024 • Interimrapport 2022 • Uavhengighetserklæring 2023 oppdragsansvarlig RR • Uavhengighetserklæring 2023 oppdragsansvarlig FR

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
	• Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2022, jf. NKRFs veiledere • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 10.3.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 27.1.23 • Orientering – ✓ Oppfølging av tiltak som er gjort i sak 44/22, der PRO-sjef redegjorde for hva som er gjort i anbefalingene fra revisor i Forvaltningsrevisjon «Tjenestetilbudet innen psykisk helsearbeid og rusomsorg i Elverum kommune». Kontrollutvalget fikk en status, men ikke konkrete tiltak. ✓ Oppfølging av kommunestyrevedtak 22.6.22 angående HBO (se vedtak 11/23 Eventuelt) Sendte vedtak til kommunedirektør og PRO-sjef • Sak som er sendt leder i kontrollutvalget sendes ut til KU medlemmer, sammen med Morten A.B. sin vurdering. Tas opp som sak • Prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon • Kontrollutvalgets årsrapport for 2022 behandles og oversendes deretter kommunestyret til orientering • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 12.5.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 10.3.23 • Orientering – ber kommunedirektøren om en redegjøring om organisering av kommunens bedriftshelsetjeneste, (I. Lium har fått vedtak i mail 13.6.) i tillegg til orientering om økonomi og sykefravær • Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2022 (+revisjonsberetning og årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2022) • Kontrollutvalgets uttalelse til KF Elverum kommuneskoger sitt regnskap 2022 • Henvendelse til kontrollutvalget – sak 17/23 fra 10.3.23 • Eventuelt – protokollføre at Revisjon Øst IKS lager ROV, godkjent av KU medlemmene på mail • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 16.6.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 12.5.23 • Orientering – ekstrabevilgning av utbyggingen av EUS • Ny presentasjon av forvaltningsrevisjon «Tiltak for å forhindre barnefattigdom» Kontrollutvalget vil da spisse tilbakemeldingene de skal ha på revisjonens anbefalinger • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 8.9.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 16.6.23 • Orientering ✓ Kontrollutvalget vil be kommunedirektøren komme tilbake til kontrollutvalget i september for å gi en ny redegjøring på de områdene der

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Kontrollutvalgets saker 2023
	kommunen har utfordringer med å følge opp anbefalinger gitt av revisjonen i forvaltningsrevisjonsrapport «Budsjettering- og økonomistyring». ✓ Har kommunen barnekoordinator, jf. kom.rapport • Forfølge ankesaken angående eiendomsskatt Mastmoen (se vedtak sak 35/23) • Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen" (FELK) • Uavhengighetserklæring oppdragsansvarlig FR • Eierskapskontroll SØIR IKS • Statusrapport revisjon 1. halvår 2023 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker • Evaluering av KU's virksomhet 2019-2023
Fredag 6.10.23	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 9.9.22 • Orientering ✓ tilbakemelding på tiltak som er gjort i revisjonens anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Tiltak for å forhindre barnefattigdom» • Oppdragsavtale 2024 med Revisjon Øst IKS • Budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2024 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 1.12.23	• Godkjenning av innkalling/sakliste • Godkjenning av protokoll 6.10.23 • Orientering – økonomisjef orienterer om budsjett 2024 og handlings- og økonomiplan 2024-2027. • Forvaltningsrevisjon SØIR IKS • Møtekalender 2024 • Velkommen til nytt kontrollutvalg • Kontrollutvalgets hjelpere • Påmelding Gardermoen • Kontrollutvalgets årsplan for 2024 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker

KONTROLLUTVALGET I ELVERUM KOMMUNE
Oppfølgingsliste

Møte	Saknr.	Sak	Vedtatt	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
27.1.23	1/23	Godkjenning av innkalling/sakliste	Innkalling og sakliste godkjennes		KU		X
	2/23	Godkjenning av protokoll 25.11.22	Protokoll godkjennes		KU		X
	3/23	Orientering fra administrasjonen	KU tar administrasjonens redegjørelse til orientering KU vil be kommunedirektøren komme tilbake i september for å gi en ny redegjøring på de områdene der kommunen har utfordringer med å følge opp anbefalinger gitt av revisjonen i forvaltningsrevisjonsrapport «Budsjettering- og økonomistyring»		KU		Følge opp til høsten
	4/23	Benchmarking Revisjon Øst IKS	KU tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering		KU		X
	5/23	Statusrapport 2. halvår 2022	KU tar statusrapport 2. halvår 2022 til orientering		KU		X
	6/23	Bestilling av prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon	Kontrollutvalget vil på bakgrunn av vedlagte plan for forvaltningsrevisjon, bestille en prosjektplan for gjennomføring av prosjekt nr. 9 «Heltid/deltid» og 19 «Vikarbruk i pleie-, rehabiliterings- og omsorgstjenesten» som ses i sammenheng med hverandre. Prosjektplanen legges fram til behandling i neste møte 10. mars.		KU		X
	7/23	Interimrapport regnskapsrevisjon 2022	KU tar revisjonens rapportering til orientering		KU		X
	8/23	Vurdering av oppdragsansvarlig FR sin uavhengighet	KU tar oppdragsansvarlig revisor sin egen vurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering		KU		X
	9/23	Vurdering av oppdragsansvarlig RR sin uavhengighet	KU tar oppdragsansvarlig revisor sin egen vurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering		KU		X
	10/23	KU's påseansvar for regnskaps- og forvaltningsrevisjon i 2022	Kontrollutvalget slutter seg til vurderingene som går fram av vedlegg «Kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon pr. 31.12.2022»		KU		X

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
	11/23	Eventuelt	Kontrollutvalget vil i sitt neste møte invitere kommunedirektøren for å redegjøre om administrasjonens oppfølging av vedtak gjort i kommunestyre 22.6.22, sak 061/22: Oppfølging av arbeidsmiljøkartlegging med tiltaksplan tas til orientering Kommunedirektøren gjennomfører evaluering av effekt av endringene innen 1. mars 2023. Elverum kommunestyre, som øverste arbeidsgiver, tar utfordringene som har vært i hjemmebasert omsorg på det største alvor. Kommunestyret ber om at det gjennomføres en enkel medarbeiderundersøkelse høsten 2022 blant de berørte ansatte i hjemmebasert omsorg. Resultatet av medarbeiderundersøkelsen presenteres kommunestyret, slik at kommunestyret kan få en bekreftelse på at de foreslåtte tiltak fungerer tilfredsstillende. Kontrollutvalget vil i sitt neste møte invitere kommunedirektøren for å få en redegjøring om konkrete tiltak som er gjort i revisors anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Tjenestetilbudet innen psykisk helsearbeid og rusomsorg i Elverum kommune». Dette på bakgrunn av orienteringen som ble gitt kontrollutvalget 17.6.22 der utvalget fikk en status men ikke konkrete tiltak. Angående sak 72/22 fra 25.11.22 «Henvendelse til leder i kontrollutvalget». Britt Weium ble kjent inhabil i saken jf. kom.I.§ 11-10, fvl. § 6 andre ledd. Det blir sendt et svarbrev fra sekretariatet til vedkommende som har sendt henvendelsen, brevet er godkjent av kontrollutvalget. Kontrollutvalget har mottatt en henvendelse som daglig leder i Revisjon Øst IKS har vurdert, og det er bestemt at henvendelsen behandles som en sak i neste møte	KU			Følges opp 10. mars
	12/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering		KU		X

Tiltaksplan 2023

5

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
			Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering				
	13/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X
10.3.23	14/23	Godkjenning av innkalling/sakliste	Innkalling/sakliste godkjenning		KU		X
	15/23	Godkjenning av protokoll 27.1.23	Protokoll fra 27.1.23 godkjennes		KU		X
	16/23	Orientering fra administrasjonen	Kontrollutvalget tar administrasjonens redegjørelse til orientering		KU		X
	17/23	Henvendelse til kontrollutvalget	1. Kontrollutvalget har rettet en henvendelse til Arbeidstilsynet den 2.2.23 for å få avklart hvilket styrende organ som skal behandle årsrapport fra bedriftshelsetjenesten i en kommune, jf AML § 7-2 (6). Svar fra tilsynet foreligger ikke. 2. Kommunedirektøren inviteres til neste møte den 12.mai for å redegjøre om organisering av kommunens bedriftshelsetjeneste. 3. Personen som har sendt henvendelsen til kontrollutvalget vil holdes orientert om utvalgets behandling av saken.		KU		Følges opp 12.5.
	18/23	Prosjektplan heltid/deltid og bruk av vikarer	Kontrollutvalget tar vedlagte prosjektplan – heltid/deltid og bruk av vikarer til orientering, og vil på bakgrunn av denne bestille gjennomføring av en forvaltningsrevisjon. Prosjektet gjennomføres innenfor en ramme på 375 timer og ferdigstilles våren 2024.		KU		X
	19/23	Kontrollutvalgets årsrapport 2022	1. Kontrollutvalgets årsrapport for 2022 vedtas 2. Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: • Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2022 til orientering.	KS	KU		X
	20/23	Eventuelt			KU		X
	21/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering		KU		X
	22/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X
12.5.	23/23	Godkjenning innkalling/sakliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	24/23	Godkjenning av protokoll 10.3.23	Protokoll fra 10.3.23 godkjennes		KU		X
	25/23	Orientering fra kommunedirektør	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering		KU		X

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtatt	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
	26/23	KU's uttalelse til KF Elverum kommuneskoger årsregnskap 2022	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for KF Elverum kommuneskoger for 2022, oversendes kommunestyret, med kopi til foretakets styre og formannskapet	KS	KU		X
	27/23	KU's uttalelse til årsregnskap/årsberetning 2022 Elverum kommune	Kontrollutvalgets uttalelse til Elverum kommunes årsregnskap og årsberetning for 2022, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet	KS	KU		X
	28/23	Henvendelse til KU – fortsettelse fra 10.3.sak 17/23	1. Kontrollutvalget tar personalsjefens og kommunedirektørens redegjørelse angående organiseringen av kommunens bedriftshelsetjeneste til orientering. 2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren sørge for at AMU's årsrapport for ettertiden hvert år blir forelagt kommunestyret og at den distribueres iht. Arbeidmiljølovens § 7-2 nr. 6		KU		X
	29/23	Eventuelt	1. Kontrollutvalget ber Revisjon Øst IKS på bakgrunn av informasjonen som er kommet fram i dagens møte foreta en vurdering av saksbehandlingen, og interpellasjon fremmet i kommunestyret 3.5.23 vedrørende anke av Mastmoensaken. 2. Kontrollutvalget vil i sitt neste møte 16. juni ha en redegjørelse vedrørende ekstrabevilgning til utbyggingen på EUS.		KU		X
	30/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering		KU		X
16.6.	31/23	Godkjenning av innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	32/23	Godkjenning av protokoll 12.5.23	Protokoll fra 12.5.23 godkjennes		KU		X
	33/23	Orientering	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering. Presentasjonen, med tilleggsinformasjon, vil bli sendt ut til kontrollutvalgets medlemmer og revisjonen i ettertid for eventuelt vurdering.		KU		X
	34/23	Forvaltningsrevisjon – tiltak for å forhindre barnefattigdom i Elverum	Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin presentasjon til orientering Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.10.23		KU		X

Tiltaksplan 2023

7

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
		kommune – ny presentasjon av avvik og revisjonens anbefalinger					
	35/23	Eventuelt	Kontrollutvalget diskuterte status på ankesaken knyttet til eiendomsskatten i Mastmoen saken jf. notat av 22.5.23 fra Revisjon Øst IKS.		KU		X
	36/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering		KU		X
	37/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X
8.9.	38/23	Godkjenning innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	39/23	Godkjenning av protokoll 16.6.23	Protokoll fra 16.6.23 godkjennes		KU		X
	40/23	Orientering fra kommunedirektøren	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering		KU		X
	41/23	Eierskapskontroll i SØIR IKS	Kontrollutvalget tar eierskapskontroll i SØIR IKS til orientering. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: Kommunestyret tar eierskapskontroll i SØIR IKS til orientering. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.9.24.	KS	KU	Følge opp etter KS behandling	
	42/23	Rapportering til KU om forenklet etterlevelseskontroll(FELK)	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering		KU		X
	43/23	Vurdering av oppdragsansvarlig forv.revisors uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor sin egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2023 til orientering.		KU		X
	44/23	Angående ankesak eiendomsskatt Mastmoen	Kontrollutvalget tar notat – faktaundersøkelse, utarbeidet av Revisjon Øst IKS, behandling av ankesak eiendomsskatt mellom Mastmoen borettslag og Elverum kommune til orientering. Saken oversendes kommunestyret som referatsak	KS	KU		X

Tiltaksplan 2023

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtatt	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
	45/23	Statusrapport 1. halvår 2023	Kontrollutvalget tar statusrapport 1. halvår 2023 til orientering		KU		X
	46/23	Eventuelt	Det ble ikke fremmet noen sak under Eventuelt		KU		X
	47/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering		KU		X
	48/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X
	49/23	Evaluerings av KU's virksomhet 2019-2023	Evaluerings tas til etterretning		KU		X
6.10.	50/23	Godkjenning av innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	51/23	Godkjenning av protokoll 8.9.23	Protokoll fra 8.9.23 godkjennes		KU		X
	52/23	Orientering fra kommunedirektøren	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering		KU		X
	53/23	Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS 2024	Oppdragsavtale med Revisjon Øst IKS for 2024 godkjennes under forutsetning av kommunestyrets budsjettvedtak for 2024		KU		X
	54/23	Budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet 2024	Vedlagt budsjett med en ramme på kr 2 981 000,- oversendes kommunestyret som kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og revisjonsarbeidet i Elverum kommune 2024. Forlaget følger formannskapets innstilling til kommunestyret vedrørende budsjettet for Elverum kommune 2024.		KU	Følge opp etter budsjettbehandling	
	55/23	Eventuelt	Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt		KU		X
	56/23	Referater og orienteringer	Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan med oppfølgingsliste til orientering		KU		X
	57/23	Referatsaker	Referatsaker tas til orientering		KU		X

Kontrollutvalget i Elverum kommune

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig

Forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroller	Frist	Notater
Bestilt prosjektplan for forvaltningsrevisjon «heltid/deltid» og vikarbruk i pleie, rehabiliterings- og omsorgstjenesten» som ses i sammenheng med hverandre i møte 27.1.23	Ferdig rapport behandles vår 2024	Prosjektplan behandlet i møte 10.3.23
Forvaltningsrevisjon SØIR IKS	Behandles 6.10.23	
Eierskapskontroll SØIR IKS	Behandles 8.9.23	
Flerbruksanlegget (kom.dir. sitt tips for kommende eierskapskontroll)		

Arkivsak-dok. 21/00041-69
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Elverum kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
01.12.2023

SAK EL-69/23 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

1. MHBR IKS – styreprotokoll fra møte 18.9.23
2. eINFO 2/23 – Opplæring av nye kontrollutvalg

Saksframstilling:

1. MHBR IKS – styreprotokoll fra møte 18.9.23
2. eINFO 2/23 – Opplæring av nye kontrollutvalg

Styreprotokoll Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS

Sted/dato: Tynset kommunehus 18. september 2023 kl. 10:00

Tilstede:

Leder	Sven Inge Sunde
Nestleder	Jorunn Graff Bjørnersen
Styremedlem	Helen Margrethe Schjelderup
	Arne Hagestrø
	Lage Trangsrud
	Tone Hagen
	Tommy Kristoffersen
	Eva Nyhus
	Bjørn Thomas Berget
	Tove Lisbeth Finstad
	Terje Haugland
	Frode Negård

Vararepr.

Brannsjef	Trond Joar Kjenstadbakk
Varabranssjef	Knut Bjørnseth
Økonomirådg.	Linda Alette Løkken
Referent:	Lena Lundby

Forfall: John Olav Sundli

Leder Sven Inge Sunde ønsket alle velkommen til styremøte.

Saksnr. Sak

15/23	GODKJENNING AV MØTEINNKALLING, SAKLISTE OG REFERAT FRA FORRIGE MØTE Forslag til vedtak: Innkalling, sakliste av 11. september 2023 og referat fra forrige møte ble godkjent, og styreleder erklærte møtet for lovlig satt. Saksopplysninger: Møteleder refererte til innkalling av 11. september 2023, med spørsmål om styret hadde innvendinger mot innkalling og sakliste. Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
16/23	ØKONOMISK RAPPORT 2. TERTIAL 2023 Forslag til vedtak: Styret tar den fremlagte økonomiske rapporten for 2. tertial til etterretning. Saksopplysninger: Resultatet pr. 31.08.2023 viser et underskudd på kr 3 386 000,- mot et budsjettert underskudd på kr 1 065 000,-. Prognosen viser at vi vil gå med et underskudd i 2023 jf. budsjett.

Resultatene pr. avdeling:

Netto pr. avdeling	Hittil i år 2023 (Januar tom august)		
	Regnskap	Budsjett	Avvik
Administrasjon	-2 018 426	-1 372 995	-645 431
Beredskap	6 336 581	2 363 521	3 973 060
Forebyggende	-217 631	38 055	-255 686
Netto sum drift	4 100 524	1 028 581	3 071 943
Feiing	-714 625	36 127	-750 752
Netto sum	3 385 899	1 064 708	2 321 191

*minustegn er lik overskudd

Sum drift viser et underskudd og et merforbruk i jf. budsjett. Vi har mottatt rentemidler skogbrann fra Statsforvalteren i Innlandet for flere kommuner, og kjøpt inn skogbrannutstyr bl.a. to skogbrannhengere. På kostnadssiden har vi mottatt faktura for brukerbetaling 110. Som tidligere vedtatt dekker selskapet deler av kostnaden, resten er viderefakturert våre eierkommuner. Variable lønnskostnader, som lønn uttrykninger, er økende, samtidig som flere sykemeldinger og egenmeldinger i år har medført ekstra bruk av vikarer. Det er også økte kostnader på brannmaterieil og drift/vedlikehold driftsmidler. Vi har mottatt fakturaer fra HRP for kvalitetssikring av forebyggende- og beredskapsanalysen. Ellers ingen store avvik.

Selvkostområdet feiing viser et overskudd og et mindre forbruk jf. budsjett. Gebyr for feiing og tilsyn ble fakturert i april. Det ble fakturert litt over budsjettet. Det har kommet inn mere inntekter for fritidsboliger, resten blir fakturert i november. På kostnadssiden er det brukt mindre på lønn i forbindelse med refusjon av sykepenger og andre lønnskostnader. Vi mangler kostnader på husleie fra Tynset. Ellers ingen store avvik.

Lønnskostnaden for 2023 vil bli høyere enn budsjettet som et resultat av årets lønnsoppgjør. Tallene fra lønnsoppgjøret er ikke lagt inn ennå. Det høye lønnsoppgjøret vil også øke våre pensjonskostnader.

Prognosen for selskapet viser at vi vil ha et merforbruk jf. budsjett. Økte lønnskostnader er hovedgrunnen. Vi vet ennå ikke hvordan pensjonsforpliktelsen vil påvirke årets resultat.

Økonomirådgiver ga en utfyllende info om den økonomiske rapporten pr. 2. tertial 2023. Det ble stilt spørsmål om overtidsbruk bl.a. som ble svart ut.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

17/23 **FRA FOREBYGGENDE- OG BEREDSKAPSANALYSE TIL STRATEGISK PLAN 2025-2028**

Forslag til vedtak: Styret stiller seg bak videre fremdriftsplan for arbeidet med analysene og videre utvikling av Strategisk Plan 2025-2028. Styret godkjenner de Umiddelbare Tiltakene med de økonomiske beregninger som er fremlagt.

Saksopplysninger:

Forebyggende- og beredskapsanalysene er utarbeidet etter nye krav i «Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene (brann- og redningsvesenforskriften)» gjeldende fra 01.03.2022.

Arbeidet har pågått over lengre tid i selskapet og er behandlet og presentert ved flere styremøter og representantskapsmøter.

Det som gjenstår er å gjennomgå anbefalingene som fremkommer i analysene, utarbeide kostnadsvurderinger og således lage et godt beslutningsgrunnlag for styret og representantskap, og

i siste instans de enkelte kommunestyre i selskapet.

Anbefalingene har ulike karakterer. De fleste gjelder selskapet som helhet og vil således påvirke alle våre eierkommuner. Noen av anbefalingene gjelder derimot beredskapen i den enkelte kommune, og blir gjenstand for dialog og beslutning opp mot den kommunen anbefalingen gjelder for. I og med at beslutning og implementering av anbefalingene etter analysearbeidet sammenfaller med behovet for en ny Strategisk Plan er selskapets anbefaling at dette sees i sammenheng. Det vil si at beslutningsprosess og plan for å vurdere de enkelte anbefalingene i analysearbeidet blir den nye Strategiske Planen 2025-2028.

Tidsplan og milepælsplan for dette arbeidet synliggjøres i tabellen under.

ÅR	2023				2024			
Kvartal	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Kommunestyre	Forankring analyser		Beredskap i kommuner hvor det anbefales endringer			Strategisk Plan med økonomiske rammer		
Rep.skap	Apr 23 Analyser - anbefalinger		Nov 23 Økonomiske konsekvenser analyser		Apr 24 Strategisk Plan		Nov 24	
Styret	Mar 23	Jun 23	Sep 23	Des 23	Mar 24	Jun 24	Sep 24	Des 24
MHBR	Analyser		Detaljere anbefalinger og økonomiske konsekvenser		Strategisk Plan m/økonomiske ramme 4 år			

	Analyser
	Detaljering av anbefalinger og økonomi
	Strategisk Plan

Anbefalingene og eventuelle tiltak som følge av analysene er kategorisert, slik at det i neste omgang vil lette både oversikt og styring. Modellen under viser hvordan dette blir strukturert:

Anbefalingene etter analysene har avdekket enkelte svakheter i selskapet som er av en slik karakter at vi ikke bør vente til 2025 før de iverksettes. De benevnes heretter for Umiddelbare Tiltak. Det er avvik som etter selskapets vurdering bør iverksettes, eller startes på allerede i 2024. Disse tiltakene er IKKE innberegnet i ØKONOMI- OG INVESTERINGSPLAN 2024-2027 (Sak 17/24) eller RAMME 2024 (Sak 18/24) som ligger i sakene over.

Behandling av denne saken kan derfor medføre behov for endringer også i disse sakene.

Følgende Umiddelbare Tiltak er vurdert som så viktige at de bør enten realiseres eller startes på i 2024:

Umiddelbare tiltak (UM) 2024		
Forebyggende-analysen	Beredskaps-analysen	Felles
1 ÅV – ass avdelingsleder forebyggende	50% ÅV – Fagansvarlig kompetanse	1 ÅV HR/Internkontroll Administrasjonen
Kompetanseplan	Grunnkompetanse – GAP	
Fagsystemer	Sertifikater BE/CE/C1E	
	Vedlikeholdstrening K 160	
	SB-systemer - HMS	

Vurderingen som ligger til grunn for at de anses som Umiddelbare Tiltak er av virksomhetskritiske årsaker, beredskapskritisk eller vurdert som HMS-tiltak.

Når det gjelder årsverk vil ikke alle ha helårsvirkning i 2024. Det har med kapasitet og ikke minst forberedelser som må ligge til grunn før de kan iverksettes.

Noen av tiltakene vil ikke ha direkte økonomisk innvirkning i 2024, men arbeidet med å forberede og beskrive hvordan MHBR skal løse oppgavene vil starte (sertifikater, vedlikeholdstrening, fagsystemer og kompetanseplan).

Under beskrives økonomisk konsekvens av de Umiddelbare Tiltakene som selskapet mener bør startes i 2024:

TILTAK	KOSTNAD	MHBR	Selvkost	Kommentarer
FOREBYGGENDE (inkl. Boligseksjonen)				
1 ÅV ass avdelingsleder forebyggende - lønn	720 000	360 000	360 000	Ansettes i 2 kvartal, fordeles FB og BS
1 ÅV ass avdelingsleder forebyggende - div kostnader	55 000	27 500	27 500	
BEREDSKAP				
50% ÅV fagansvarlig kompetanse - lønn	405 000	405 000		Ansettes fra 1 kvartal
50% ÅV fagansvarlig kompetanse - div kostnader	58 000	58 000		
Vakttelefon for UL	40 800	40 800		
Satellittelefon (3 stk)	60 000	60 000		
	332 400	332 400		Pilotprosjekt 2024 - 10 sett til beredskap Elv 1 sett til IL + personlige ørepropper til samtlige beredskap Elverum
SB-systemer HMS				
FELLES				
1 ÅV HR/internkontroll administrasjon - lønn	440 000	352 000	88 000	Ansattes fra 3 kvartal. Fordeling 80-20
1 ÅV HR/internkontroll administrasjon - div kostnader	58 000	34 800	23 200	
TOTALSUM	2 169 200	1 670 500	498 700	

Tiltakene utgjør i totale kostnader ca. 2,2 mill. NOK. Fordeling mellom drift MHBR og selvkost i henhold til tabellen over.

Økning i årsverk (ÅV):

Assisterende leder forebyggende avdeling –

Analysene avdekker at avdelingen er meget tynt oppsatt og ligger på minimumskravene etter forskrift. Oppgavene som må løses i avdelingen, og sett opp mot det ambisjonsnivået som selskapet opplever at våre eierkommuner forventer, tilsier at denne avdelingen bør styrkes.

Utfordringene som våre eierkommuner vil møte sett opp mot demografisk utvikling med flere eldre som skal bo hjemme treffer i høy grad vårt forebyggende arbeid.

Kontrollspennet for en avdelingsleder tilsier at det er behov for den styrkingen som det legges opp til.

Fagansvarlig kompetanse (50%) –

Denne stillingen ble planlagt i forbindelse med omorganiseringen av beredskap i 2022. Det ble da lagt opp til at MHBR dekket 50% av årsverket og at Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) skulle dekke resterende 50% i rollen som en regional instruktør for kurs deltid.

Prosesen i DSB går betraktelig saktere enn det som ble forelagt selskapet, og det har vært fokusert primært på etableringen av Fagskolen. Det skal fortsatt etableres regionale instruktører, men det foreligger ingen konkret tidsplan. MHBR anbefaler derfor at årsverket etableres 100% dekket av MHBR. På det tidspunktet DSB etablerer ordning med regionale instruktører vil selskapet få økonomisk kompensert deler av årsverket, stipulert til ca. 50%. Gitt de avvik MHBR fortsatt avdekker innen vår egen kompetanseoppfølging ansees etablering av denne funksjonen som svært kritisk.

Administrasjonen HR/Internkontroll –

Denne stillingen har lenge vært avdekt som en kritisk mangel i selskapet. Med over 200 ansatte er det få selskap som organiseres uten en slik funksjon. Situasjonen ansees som svært sårbar, og evnen til å følge opp både HR og Internkontroll er kritisk.

I tillegg er mange av de ansatte del av en turnustjeneste, som ytterligere forsterker behovet for en god oppfølging innen lovverk og tariffier.

Dagens seksjonsleder har sin hovedfunksjon innen oppfølging av selvkostområdet. Det understreker hvor tynn og sårbar dagens administrasjon faktisk er.

Anskaffelser:

Vakttelefoner til Utrykningsleder på vakt er etablert for de fleste stasjonene, med unntak av 3 stasjoner (Tynset, Alvdal og Trysil). Selskapet har de siste årene jobbet bevisst for å harmonisere og rydde opp i ulikheter som ikke er fornuftige. Det å raskt kunne få tak i riktig Utrykningsleder på vakt kan i mange tilfeller være kritisk og svært viktig. Det er heller ikke riktig at en Utrykningsleder på en deltidsstasjon skal pålegges å benytte sin private telefon. Ved flere anledninger må en Utrykningsleder benytte telefon til kommunikasjon med både Innsatsleder og 110-sentral. I tillegg må det av og til kontaktes andre instanser i kommunen for å løse en hendelse.

Arbeidstakerorganisasjonene i MHBR har de to siste årene tatt opp dette forholdet som kritikkverdig, og forventer en løsning.

Satellittelefon er avdekt som behov de siste årene, og stadfestes i analysen som en klar svakhet og sårbarhet ved bortfall av EKOM. Ekstremvær de siste årene har vist at EKOM er sårbart. Gitt selskapets geografiske størrelse vil en slik investering kunne redusere sårbarheten og heve vår evne til beredskap betraktelig. Etter vår kjennskap har de fleste av våre eierkommuner anskaffet slikt materiell.

Sambandssystem – HMS ved røykdykkerinnsats har vært spilt inn over en lengre periode fra beredskap i selskapet som en svakhet. Dagens løsning for samband under en røykdykkerinnsats er gammel og svært ustabil. Dette er en oppdragsløsning som er den mest risikoutsatte tjenesten vi utfører, og da kreves det et stabilt og godt samband. I tillegg opererer vi i de fleste hendelser med materiell og omgivelser som avgir mye støy (pumper, aggregat, frigjøringsverktøy etc.). Samtidig kreves det at hver og en av disse mannskapene kan lytte på våre sambandskanaler for samhandling og styring. Et slikt verktøy har ikke MHBR hatt, og de fleste brann- og redningsvesen i Norge etablerer dette. Det er gjennomført en test av ulike typer, og arbeidsgruppen har kommet med en anbefaling.

Anbefalingen som ligger i 2024 er kun en pilot, og således en oppstart på et lengre investeringsløp.

Oppsummert:

Umiddelbare Tiltak er kun noen av de anbefalingene som analysene har kommet frem til. De anses imidlertid som såpass kritiske at de bør iverksettes allerede i 2024.

Noen av tiltakene medfører varige driftskostnader (ÅV), mens noen av anbefalingene er engangsinvesteringer. De sistnevnte vil selvsagt også medføre økte driftskostnader og reinvesteringkostnader over tid.

Selskapet anbefaler at kostnadene i 2024 dekkes av egenkapitalen til MHBR, og at de innarbeides og dekkes av eiertilskudd fra 2025.

Brannsjefen ga en utfyllende info om analysene og sammenheng analyser og Strategisk plan. Gjennomgang av grunnlag og forhold som må innarbeides i ny Strategisk Plan, som Prosjekt mangfold, bærekraft, helhetlig gjennomgang av brann og redning nasjonalt, 110-kostnader og fordeling av disse i MHBR. Umiddelbare tiltak ble gått igjennom og kostnaden ble vist fram. Statistikk for hendelser pr. 31.08.2023 ble vist fram.

Styreleder tok en oppsummering før diskusjonen ble tatt vedr. økningen i budsjettet for 2024. Bred støtte til å iverksette umiddelbare tiltak som foreslått. Administrasjonen må tydeliggjøre at mange tiltak også har en positiv effektiviseringsgevinst og påpeke kostnader ved å ikke implementere anbefalte tiltak.

Det ble foreslått å øke ramma til sambandssystem HMS, for å få med bredden i selskapet for både heltid og deltid. Diskusjon rundt saken. Enighet om verdien av å få fram riktig kostnad og effekt ved et pilotprosjekt for både på deltid og heltid tidlig ettersom alle stasjoner i løpet av strategiperioden står foran en innføring.

Styret slutter seg til vedtaket supplert med å inkludere en deltidsstasjon i pilot-prosjekt sambandssystem HMS i 2024 på den måten administrasjonen finner best.

Vedtak: Styret stiller seg bak videre fremdriftsplan for arbeidet med analysene og videre utvikling av Strategisk Plan 2025-2028. Styret godkjenner de Umiddelbare Tiltakene med de økonomiske beregninger som er fremlagt, og ber om at deltid også blir en del av pilotprosjektet for SB-systemer.

18/23 ØKONOMI- OG INVESTERINGSPLAN 2024-2027

Forslag til vedtak: Styret vedtar forslaget til økonomi- og investeringsplan 2024-2027 for Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.

Saksopplysninger:

Økonomiplanen bygger på budsjettet for 2024.

På inntektssiden foreligger det en økning av tilskudd fra eierne. Økningen er i henhold til plan om å komme i balanse etter flere års planlagt bruk av egenkapital. Vi ser at vi må øke tilskuddet noe mer en pris- og lønnsvekst. Men selv med en økning kommer vi ikke helt i balanse. Tilskuddet i årene fremover blir gjenstand for endring ut fra strategisk plan og analyser. Det er lagt inn en 3% økning på gebyr for feiing og tilsyn for 2024, og en økning på antall fakturerte fritidsboliger.

På kostnadssiden ligger 110-Innlandet inne med ordinær brukerbetaling uten ekstra kostnad. Ut fra signaler vi har fått fra 110 er økningen på 5,5%. Jf. tidligere vedtak så blir eierkommunene fakturert for ekstra kostnader til 110 (NKS 110 IKS). På lønnskostnader har vi lagt en normal lønnsvekst til grunn, men med økning av de variable lønnskostnadene. Vi har redusert kostnadene til pensjon ut fra de siste års tall på totale pensjonskostnader. Avskrivningene holder seg på dagens nivå. På annen driftskostnad er det lagt inn økning på kostnader for brannmaterieell, drift/vedlikehold kjøretøy, leasing av kjøretøy, husleie, bedriftslege og kompetanse. Vi har redusert kostnader til forsikring på kjøretøy. Fra og med 2025 er det lagt inn 3% for pris- og lønnsvekst, men dette er en gjenstand for endring ut fra strategisk plan og analyser.

Låneforpliktelser er lagt inn med opptak av lån jf. investeringsplan, og det er beregnet avdrag og renter.

Investeringsplanen viser alle investeringer som skal aktiveres i balansen. Det betyr at de bokføres som en eiendel og avskrives over antatt levetid.

Beredskap: Nye tankbiler i 2024 og 2026. Nye mannskapsbiler i 2025 og 2027. Andre investeringer er røykdykkerbil, kipp bil, bytte av ATV og transporthengere, skogbrannutstyr, frigjøringsverktøy, kompressorer, røykvifter og løfteputer.

Økonomirådgiver ga en utfyllende info om budsjett og økonomiplan.

Brannsjefen ga tilleggsinfo til budsjett og økonomiplan. De umiddelbare tiltakene er ikke lagt inn i budsjettet for 2024 som ble vist fram, og det samme gjelder økningen på lønnsbudsjettet.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

19/23 **RAMME 2024**

Forslag til vedtak: Styret vedtar forslaget til ramme for 2024.

Saksopplysninger:

Det er lagt inn en økning av tilskuddet. Økningen er i henhold til plan om å komme i balanse etter flere års planlagt bruk av egenkapital. Vi ser at vi må øke tilskuddet noe mer en pris- og lønnsvekst, men selv med en økning kommer vi ikke helt i balanse. Tilskuddet i årene fremover blir gjenstand for endring ut fra strategisk plan og analyser.

I tillegg kommer særavtale vakttillegg som var gjeldende fra og med 2022. Det er også lagt inn en kolonne for ekstrakostnader til 110. Dette vil komme i tillegg til ordinær ramme for 2024.

Det er gjort en vurdering sammen med revisor angående egenkapitalnivå. Forsvarlig egenkapital må sees opp mot langsiktig drift, risiko, investeringsbehov og likviditeten i selskapet.

Egenkapitalprosenten bør ikke komme under 25%. Likviditetsgraden bør ikke komme under verdien 2.

Både en egenkapitalprosent på 25 og en likviditetsgrad på 2 er anbefalte minimumsnivå. Det vil si at jo nærmere vi er minimumsnivåene, jo mindre spillerom har vi til uforutsette utgifter og investeringer.

MIDT-HEDMARK BRANN- OG REDNINGSVESEN IKS									
RAMME 2024									
Kommuner	Tilskudd 2023	Tilskudd 2023 Særavtale	Tilskudd 2023 Totalt	Ekstra 2023 110	Tilskudd 2024	Tilskudd 2024 Særavtale	Tilskudd 2024 Totalt	Ekstra 2024 110	Fordelings- nøkkel
Våler	4 626 800	72 000	4 698 800	115 100	5 002 700	72 000	5 074 700	119 700	7,64 %
Engerdal	2 204 400	0	2 204 400	40 100	2 380 800	0	2 380 800	43 900	3,64 %
Trysil	6 776 600	0	6 776 600	211 300	7 318 700	0	7 318 700	217 300	11,19 %
Elverum	20 117 900	0	20 117 900	685 900	21 727 300	0	21 727 300	711 800	33,22 %
Stor-Elvdal	3 276 300	108 000	3 384 300	74 200	3 547 000	108 000	3 655 000	75 300	5,41 %
Alvdal	3 009 800	108 000	3 117 800	78 200	3 259 200	108 000	3 367 200	82 300	4,97 %
Rendalen	3 221 800	108 000	3 329 800	55 100	3 488 200	108 000	3 596 200	58 400	5,32 %
Folldal	2 149 900	108 000	2 257 900	49 000	2 330 500	108 000	2 438 500	50 200	3,55 %
Tynset	6 613 100	45 000	6 658 100	178 600	7 145 700	45 000	7 190 700	185 800	10,92 %
Toiça	1 719 900	90 000	1 809 900	49 600	1 864 700	90 000	1 954 700	51 400	2,84 %
Åsnes	6 843 200	0	6 843 200	230 800	7 390 700	0	7 390 700	239 900	11,30 %
Sum	60 559 700	639 000	61 198 700	1 767 900	65 455 500	639 000	66 094 500	1 836 000	100,00 %

Økonomirådgiver informerte om økningen av tilskuddet for å komme i balanse. Særavtale og ekstra kostnad til NKS110 IKS er utenom ramma inntil Strategisk plan er ferdig, ifbm. ny selskapsavtale som vil komme på plass da.

Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

20/23	GEBYRREGULATIV 2024 Forslag til vedtak: Styret vedtar det fremlagte forslaget til gebyrregulativ for 2024. Saksopplysninger: Det er lagt inn 3 % økning på feie-/tilsynsgebyret. Det er videre lagt inn 5 % økning på de øvrige gebyrene med unntak av gebyret på unødig alarmer, som vi ikke øker i 2024. SSB har beregnet 4,5 % i pris- og lønnsvekst for 2024. Grunnen til at vi ikke har lagt oss på pris- og lønnsvekst er at for 2023 økte gebyrene med 3%, mens anslag for pris- og lønnsvekst er 5,4 %. Feie-/tilsynsgebyret økes kun 3 % pga. størrelsen på selvkostfondet. <i>Brannsjefen ga en kort info om gebyrregulativet og grunnen til forskjellene på prosent økningen på de forskjellige gebyrene.</i>
21/23	BRANNSJEFENS PRIORITERINGER FOR 2024 Forslag til vedtak: Styret stiller seg bak de fremlagte prioriteringene for 2024 og ber selskapet innarbeide de i sin Virksomhetsplan. Saksopplysninger: For MHBR IKS er driftsåret 2024 siste år i gjeldende Strategisk Plan 2020-2024. 2024 vil derfor ha som fokus å sikre en god implementering av de tiltakene og prioritetene som fremkom av denne planen. Samlet var det 15 prioriteter: Se vedlegg. Selskapets andre prioritet i 2024 blir å utvikle en ny Strategisk Plan 2025-2028. Mye av grunnarbeidet til denne planen er utarbeidet gjennom de to analysene som selskapet har utviklet det siste året. Saken rundt Strategisk Plan og de to analysene blir fremlagt i egen sak på styremøtet. <i>Brannsjefen ga en kort info om prioriteringene for 2024.</i> Vedtak: Forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
22/23	ORIENTERINGSSAKER Forslag til vedtak: Styret tar orienteringssakene til etterretning. Følgende orienteringssaker ble presentert: ➤ Orientering om status og drift av selskapet. STATUS INFORMASJON PR. D.D. Beredskap: ➤ Husbrann i Våler hvor ny lift var i bruk og «Arbeid i høyden» som også måtte brukes. ➤ Dødsulykke i Folldal i forrige uke. ➤ Skogbrannhengere er bygd ifbm. rentemidler som vi har mottatt, som ble vist fram bilder av. ➤ Nasjonalt Skogbrannkurs ble gjennomført i Elverum 5.-7. september med 24 stk. kurselever fra hele landet. ➤ Gjennomført frigjøringsøvelse – dashbordløft med bruk av sylinder. Brannforebyggende: ➤ Gjennomført undervisning ved opplæringscenteret i Åsnes/Våler og for flyktingetjenesten i Engerdal kommune, noe som er viktig.

- MHBR var med i paraden i Tynset for mangfold og likeverd på Fjellfri-fest 2023.
- Fokus på viktigheten med redningsvest og de 9 badevettreglene som er informert om via våre SoMe.
- Stempel med Bjørnis har i sommer blitt brukt på flere forskjellige arrangementer vi har deltatt på. Noe som er veldig populært blant barna og som hadde med et brannforebyggende budskap.
- Det er gjennomført 6 klasse undervisning i vår i nord-kommuner. Ca. 350 elever hadde teoretisk gjennomgang fra brannvesenet og EI-sikkerhet med praktisk slokkeøvelser til slutt.
- Helse og omsorg i Trysil har hatt besøk fra oss og fått brannundervisning.
- De Nordiske jakt- og fiskedager i august var det 800 barn innom vår stand ved brannvaktårnet.
- Bjørnis har besøkt alle brannstasjonene, med besøk fra barnehagene.
- Hytte prosjektet i Trysil er gjennomført med 80 tilsyn av utleie hytter. Mangelfull varsling er de fleste avvik som går igjen.
- Brannvernuka er denne uka med åpen brannstasjon lørdag 23. september i alle våre kommuner. Bjørnis skal i år besøke Follidal og Trysil.

Boligseksjonen:

- Fått levert ut 1 stk. ny bil til boligseksjon (fritidsbolig).
- I løpet av september blir det startet opp 2 «prosjekter» som begge hovedsakelig handler om HMS
 - 1 gruppe skal se på fremtidig bekledning/verneutstyr/vaskerutiner.
 - 1 gruppe skal se på innredning av fremtidige bilkjøp. Det er viktig for oss å innrede/bygge bilene på en slik måte at sot eksponeringen blir så liten som mulig. Disse gruppen vil teste ut flere typer bekledning og finne ut hva som egner seg best.
- Leveranse på feiing og tilsyn pr. 15.9.23 ble vist fram. Pga. langtids sykefravær i nord, så ligger vi noe etter planen, men vi ser på tiltak her.

Status Våler:

- Møter mellom potensiell utbygger og Våler kommune.
- Tegninger for både ny stasjon og oppgradering av eksisterende ligger klare.

Status Elverum:

- Trinn 1 – garasjeanlegg er påbegynt og er stipulert ferdig i november 2023.
- Trinn 2 – ren/uren sone er en pågående prosess.
 - Vært ute på anbud med oppstart rundt nyttår.
 - Tilpasninger av drift i byggeperioden ses på.
 - Ikke avklart med Elverum kommune rundt anskaffelse av materiell.

Status Trysil:

- Tegninger er ferdig, avventer fremdriftsplan fra kommunen og Trysil Industrihus.
- Tilpasninger ses på under byggeperioden.

Status Engedal:

- Her har vi ikke noe nytt etter initialmøte før sommeren på behov og mulige aktører.

Diverse:

- Prosessen med styret og representantskap ifbm. valg ble gått gjennom.

Det ble stilt spørsmål om styret skal engasjere seg ifbm. byggeprosesser av stasjonene. Avhengig av fremdrift i Våler vil Styreleder vurdere å engasjere seg tettere i saken overfor Våler kommune .

	Vedtak: Styret tar orienteringssakene til orientering.
13/23	STYRETS EAGENTID Styret diskuterte grunnlaget for styreleders årlige samtale med brannsjefen om lønn- og arbeidsvilkår.
14/23	EVENTUELT Neste styremøte mandag 4. desember 2023 kl. 10:00 i Elverum.

Møtet hevet kl. 12:35

Sven Inge Sunde
Leder

Jorunn Graff Bjørnensen
Nestleder

Helen Margrethe Schjeldérup
Styremedlem

Lage Trangsrud
Styremedlem

Arne Hagetrø
Styremedlem

Bjørn Thomas Berget
Styremedlem

John Olav Sundli
Styremedlem

Tommy Kristoffersen
Styremedlem

Tone Hagen
Styremedlem

Eva Nyhus
Styremedlem

Tove Lisbeth Finstad
Styremedlem

Frode Negård
Styremedlem

Terje Haugland
Styremedlem

eINFO 23/2 – Opplæring av nye kontrollutvalg

Politikere kommer og går, og det er igjen tid for å ta imot nyvalgte kommunestyre, fylkesting og ikke minst kontrollutvalg.

NKRFs medlemmer er sikkert i gang med å planlegge ulike informasjons- og opplæringstiltak for sine nye kontrollutvalg og kommunestyre og fylkesting. Til hjelp i dette arbeidet har NKRF som vanlig utarbeidet en del materiale som medlemmene i ulike sammenhenger og overfor ulike målgrupper, fritt kan benytte dersom de ønsker det.

Materialet er oppdatert og bearbeidet en del i forhold tilsvarende materiale fra forrige valgperiode. I dette materialet har vi i større grad lagt vekt på kontrollutvalgets perspektiv og dets behov.

NKRF tilbyr følgende til hjelp i opplæringen av de nye politikerne:

- PowerPoint-presentasjoner
- Artikler i *kontroll & revisjon* m.m.
- «Minikurs» på Kontrollutvalgskonferansen 2024
- Deltakelse i ulike aktiviteter lokalt
- Løpende rådgivning

Mandag 9. oktober 2023 kl. 13.00 – 14.00 har vi gleden av å invitere medlemmene til et webinar på Teams. Her vil vi informere nærmere om tilbudene, og åpne for spørsmål fra medlemmene. Invitasjon er allerede sendt bedriftsmedlemmene v/daglig leder. Vel møtt!

Vi minner også om den særskilte informasjonen for kontrollutvalg som er samlet på www.nkrf.no/kontrollutvalg.

PowerPoint-presentasjoner

Det vedlagte materialet er delt i følgende fem PowerPoint-presentasjoner med utdypende kommentarer til de fleste lysarkene:

- Introduksjon om kontrollutvalg og informasjon om lov og forskrifter (vedlegg 1)
- Kontrollutvalget og regnskapsrevisjon (vedlegg 2)
- Kontrollutvalget og risiko- og vesentlighetsvurdering og utarbeidelse av planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (vedlegg 3)
- Kontrollutvalget og forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (vedlegg 4)
- Informasjon til kommunestyret/fylkestinget om kontroll og revisjon (vedlegg 5)

Det vil også komme en enkel presentasjon for politikere om det kommunale regnskapet.

Presentasjonene kan brukes som de er, eller de kan bearbeides og tilpasses til eget formål («klipp og lim»). Bruk gjerne eksempler og lysarkmaler fra egen virksomhet.

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

Haakon Vils gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: 23 23 97 00 Epost: post@nkrf.no Nettside: nkrf.no

Org.nr.: 975 450 694 MVA

Artikler i *kontroll & revisjon* m.m.

- [Hjelp – jeg er ny i kontrollutvalget!](#) | Kommunerevisoren nr. 6/2019 (denne artikkelen kommer i ny, bearbeidet og oppdatert utgave i *kontroll & revisjon* nr. 6/2023 – 1. november)
- [30 år med kontrollutvalg – og fortsatt ikke for pyser](#) | Kommunal Rapport 20. mars 2023
- [Kontrollutvalgsundersøkelsen 2023 – 30 år etter oppstarten](#) | *kontroll & revisjon* nr. 3/2023
- [Tilrettelegging for nye kontrollutvalg – sekretariatet er treneren for «kontrollutvalgslaget»](#) | *kontroll & revisjon* nr. 5/2023
- [Hvem kan og bør velges til kontrollutvalget?](#) | *kontroll & revisjon* nr. 5/2023
- [Hvem bør velges til kontrollutvalget?](#) | Kommunal Rapport 3. oktober 2023

Dette er artikler fra NKRF som fritt kan deles og brukes som grunnlag for eget opplæringsmaterieil.

Det er mange kontrollutvalg som abonnerer på *kontroll & revisjon*. Det siste nummeret i 2023 er snart i trykken og sendes abonnentene 1. november. Vi håper alle vil videreføre abonnementene til de nyvalgte medlemmene av kontrollutvalgene. Nr. 1/2024 blir sendt ut rett over nyttår, og vi håper medlemmene kan være behjelpelig med å melde inn endringer som følge av valget så snart som mulig.

«Minikurs» på Kontrollutvalgskonferansen 2024

Vi benytter også anledningen til å minne om Kontrollutvalgskonferansen 2024, som går av stabelen 31. januar og 1. februar i The Qube på Gardermoen. Programmet blir annonsert senere i høst.

Parallelt med hovedprogrammet kommer vi, som tidligere, til å tilby «minikurs» om hhv. kontrollutvalgets oppgaver og rolle, regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, kommuneregnskap og et særskilt tilbud til nye utvalgsledere om lederrollen. Følg med på [nettsidene](#) for nærmere informasjon om påmelding, pris o.l. Vel møtt!

Dersom noen har spørsmål eller kommentarer til presentasjonene, er dere velkomne til å ta dette opp på webinarret i neste uke eller ta direkte kontakt med administrasjonen på post@nkrf.no eller 23 23 97 00.

Vi ønsker våre medlemmer lykke til i samarbeidet med de nye kontrollutvalgene.

Oslo, 2. oktober 2023

Bjørn Bråthen
seniorrådgiver

Ellen Lange
seniorrådgiver

Knut Erik Lie
seniorrådgiver

5 vedlegg